

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Επιμέλεια: Απόστολος-Φώτης Γκόφας

Ιωάννα Μόσχου

Φιλίτσα Παφιώλη

Καθηγητής: Καϊμάκης Ανδρέας

Πάτρα, 2013

EXECUTIVE SUMMARY

Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η μελέτη και ανάλυση των ετησίων δημοσιοποιημένων οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων. Θα ασχοληθούμε με τη φύση και τις μεθόδους με τις οποίες πραγματοποιείται η εξέταση των οικονομικών καταστάσεων προκειμένου να λάβει ο αναγνώστης πρόσθετες πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση και την πορεία των επιχειρήσεων. Οι οικονομικές καταστάσεις αποβλέπουν στο να ικανοποιήσουν τις ανάγκες που έχουν οι -εκτός της επιχείρησης- λαμβάνοντες αποφάσεις, για πληροφόρηση, σχετικά με τα αποτελέσματα των εργασιών της επιχείρησης σε κάποιο δεδομένο χρονικό διάστημα. Περιέχουν τάσεις, συσχετίσεις και άλλη πληροφόρηση που δεν είναι φανερή από πρώτη όψη. Συνεπώς για να είναι δυνατή η αποκάλυψη της πληροφόρησης, πρέπει να γίνει ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων των χρηματοοικονομικών αυτών καταστάσεων.

Η ανάλυση είναι κατά ένα μεγάλο μέρος η καθιέρωση σημαντικών σχέσεων, ο εντοπισμός σημαντικών μεταβολών, δηλαδή κρίσιμων σημείων, στις τάσεις, στο ύψος των μεγεθών και διερεύνησης των λόγων που αποτελούν τη βασική εξήγηση αυτών των μεταβολών. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο εντοπισμός ενός κρίσιμου σημείου είναι δυνατόν να δώσει μια έγκαιρη προειδοποίηση για μια σημαντική μεταβολή στην μελλοντική επιτυχία ή αποτυχία της επιχείρησης.

Βασικός στόχος της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων είναι η διευκόλυνση της λήψης αποφάσεων οι οποίες αφορούν την αποτελεσματική κατανομή των οικονομικών πόρων που χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση. Η παρούσα μελέτη ερευνά και αναλύει τις καταστάσεις που δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις: τον ισολογισμό, την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως και τον πίνακα διάθεσης των κερδών. Για τη συλλογή των στοιχείων για την έρευνα που έγινε χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος συλλογής δευτερογενών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν από την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, αρθρογραφία και από ηλεκτρονικές πηγές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EXECUTIVE SUMMARY.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	6
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	6
1.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	6
1.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ.....	6
1.3. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	11
1.4. ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	15
Ο ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	15
2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	16
2.1.1. Η βασική λογιστική ισότητα.....	16
2.2. ΕΙΔΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.....	19
2.3. ΜΟΡΦΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	21
2.4. ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	21
2.4.1 Διακρίσεις του Ενεργητικού.....	21
2.4.1.1 Πάγιο Ενεργητικό.....	22
2.4.1.2 Κυκλοφορούν ή Κυκλοφοριακό Ενεργητικό.....	24
2.4.2 Διακρίσεις Παθητικού.....	25
2.4.2.1 Διακρίσεις Ιδίων Κεφαλαίων.....	25
2.4.2.2 Διακρίσεις Ξένων Κεφαλαίων.....	26
2.5. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	26
2.6. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.....	27
2.7. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	28
2.8. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	30
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	30
3.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	30
3.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	30
3.3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.....	34
3.4. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	38
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	38
4.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	38
4.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	42
ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ.....	42
5.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ.....	42

5.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ.....	42
5.3. ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	45
ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	45
6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	45
6.2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ....	46
6.2.1. Πρότυπο ΔΛΠ 7.....	47
ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ	
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ.....	50
6.2.2. Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.....	51
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 200Χ.....	52
6.3. ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΫΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΪΑ.....	54
6.4. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΛΠ ΚΑΙ ΕΛΠ.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	57
ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	57
7.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	57
7.2. ΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	58
7.2.1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	58
7.2.2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΣΗΣ	59
7.2.3. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	59
7.3. ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ	63
7.4 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ.....	65
7.5. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ	66
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	73

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βασικός στόχος της ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων είναι η διευκόλυνση της λήψης αποφάσεων οι οποίες αφορούν την αποτελεσματική κατανομή οικονομικών πόρων. Παραδείγματα τέτοιων αποφάσεων αποτελούν η επιλογή επενδύσεων, η χορήγηση πιστώσεων, η επιλογή προμηθευτών, η αμοιβή στελεχών επιχειρήσεων και εργαζομένων κ.λπ. Οι αποφάσεις αυτές επηρεάζουν άμεσα τα οικονομικά συμφέροντα των ομάδων οι οποίες χρησιμοποιούν τις λογιστικές καταστάσεις μιας επιχείρησης, όπως των μετόχων, των πιστωτών, της διοίκησης, των εργαζομένων, της πολιτείας, των πελατών κ.λπ. Η λήψη αυτών των αποφάσεων απαιτεί εκτίμηση της μακροχρόνιας και βραχυχρόνιας δυνατότητας επιβίωσης καθώς και της αποδοτικότητας της επιχείρησης η οποία αποτελεί αντικείμενο ανάλυσης.

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων επιτρέπει την εκτίμηση τόσο του κινδύνου όσο και της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης προκειμένου να ληφθεί μια απόφαση σχετική με την κατανομή οικονομικών πόρων. Η ολοκληρωμένη ανάλυση μιας επιχείρησης όμως θα πρέπει να αρχίσει με την ανάλυση των μακροοικονομικών εξελίξεων, να εξετάσει τις ανταγωνιστικές συνθήκες οι οποίες επικρατούν στον κλάδο που λειτουργεί η επιχείρηση και να καταλήξει σε μια ανάλυση των ειδικών παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν την επιχείρηση. Οι λογιστικές καταστάσεις εμπεριέχουν τις επιδράσεις όλων αυτών των δυνάμεων, οι οποίες αποτελούν το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η επιχείρηση. Η ανάλυση μιας επιχείρησης, όμως, δεν περιορίζεται μόνο στην εξέταση ποσοτικών πληροφοριών, οι οποίες εμφανίζονται στις λογιστικές καταστάσεις και οι οποίες συχνά δίνουν ένα χαρακτήρα μεγαλύτερης αντικειμενικότητας αλλά και στην εξέταση ποιοτικών στοιχείων, όπως η ποιότητα της διοίκησης μιας επιχείρησης, τα οποία θεωρούνται εξίσου σπουδαία με τα ποσοτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μέσω της δημοσίευσης των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίες αποτελούν και το τελικό προϊόν της χρηματοοικονομικής λογιστικής, το ευρύ κοινό έχει τη δυνατότητα της άμεσης πρόσβασης σε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την επιχείρηση. Η ανάλυση των ποσοτικών χαρακτηριστικών μιας επιχείρησης περιλαμβάνει λεπτομερή εξέταση όλων των πληροφοριών τις οποίες παρέχει το λογιστικό σύστημα. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που τηρούνται από κάθε οικονομική μονάδα είναι οι εξής¹ :

1. Ισολογισμός
2. Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως
3. Πίνακας διάθεσης των αποτελεσμάτων
4. Προσάρτημα

1.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η παρουσίαση και δημοσίευση των παραπάνω καταστάσεων στο ευρύ κοινό απαιτεί την ύπαρξη συγκεκριμένων, έτσι ώστε ο τρίτος ενδιαφερόμενος να αντλεί πλήρη και αντικειμενική πληροφόρηση. Επομένως, θα πρέπει²:

¹ Α. Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 23

² Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 35-36

- Οι λογιστικές πληροφορίες να παρέχονται έγκαιρα στους χρήστες (timeless).
- Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να είναι σχετικές για λήψη επενδυτικών ή άλλων αποφάσεων (relevance).
- Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να είναι αντικειμενικές (objectivity).
- Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να είναι έγκυρες (reliability).

Στην ουσία, οι λογιστικές πληροφορίες αποτελούν την πρώτη ύλη του κάθε αναλυτή ο οποίος θα πρέπει να έχει σε βάθος γνώση του τρόπου προετοιμασίας αυτών των πληροφοριών, των επιλογών που έχουν γίνει από τη διοίκηση και των συνεπειών που έχουν οι επιλογές αυτές για το τελικό προϊόν του λογιστικού συστήματος, δηλαδή τις δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις.

Οι χρήστες των οικονομικών πληροφοριών της χρηματοοικονομικής λογιστικής πέρα από την ίδια τη διοίκηση της οικονομικής μονάδας, είναι κυρίως τρίτα πρόσωπα, που όμως ενδιαφέρονται για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της τελευταίας. Μερικά παραδείγματα τέτοιων ενδιαφερομένων είναι τα παρακάτω:³

- Οι φορείς (μέτοχοι, εταίροι) της οικονομικής μονάδας που δε μετέχουν στη διοίκηση.
- Οι διοικήσεις ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων.
- Τα πιστωτικά ιδρύματα.
- Οι διάφορες κρατικές υπηρεσίες.
- Οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές.
- Οι προμηθευτές της επιχείρησης.
- Τα εθνικά και διεθνή χρηματιστήρια.
- Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις.
- Οι εργαζόμενοι στις οικονομικές μονάδες.

³ Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 35-36

- Το ευρύ κοινό (καταναλωτές, οργανώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος κ.ά.).

Το επενδυτικό ενδιαφέρον παρουσιάζεται στις αποφάσεις επιλογής μετοχών οι οποίες πρόκειται να περιληφθούν στο χαρτοφυλάκιο ενός επενδυτή ο οποίος επιθυμεί να γίνει μέτοχος. Οι επιλογές αυτές μπορούν να αφορούν επιχειρήσεις με επιθυμητά επίπεδα κινδύνου και μερισματικής απόδοσης προκειμένου να περιληφθούν στο χαρτοφυλάκιο του επενδυτή και τα οποία είναι σύμφωνα με τις προτιμήσεις του. Εναλλακτικά, οι επιλογές μπορούν να αφορούν υποτιμημένες ή υπερτιμημένες μετοχές, γιατί ο επενδυτής πιστεύει ότι έχει καλύτερη πληροφόρηση για τα μελλοντικά κέρδη της επιχείρησης σε σχέση με αυτά τα οποία έχουν ήδη ενσωματωθεί στην τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής⁴.

Το εποπτικό ενδιαφέρον παρουσιάζεται, όταν ο μέτοχος επιθυμεί να ελέγξει τις ενέργειες και τη συμπεριφορά της διοίκησης. Η εποπτεία της διοίκησης καθίσταται αναγκαία, γιατί η διοίκηση έχει σχετικά μεγάλη ευχέρεια χρήσης και διάθεσης των οικονομικών πόρων της επιχείρησης, πολλές φορές, για την επίτευξη στόχων και συμφερόντων τα οποία ενδέχεται να είναι αντίθετα με αυτά των μετόχων. Η έκδοση ετήσιων και εξαμηνιαίων λογιστικών καταστάσεων, για παράδειγμα, επιτρέπει τον έγκαιρο έλεγχο της διοίκησης μιας επιχείρησης όσον αφορά τη διαχείριση των πόρων που της έχουν εμπιστευθεί οι μέτοχοι.⁵

Η παρουσία συμβάσεων οι οποίες συνδέουν την αμοιβή της διοίκησης με τα συμφέροντα των μετόχων, όπως για παράδειγμα την αύξηση της αποδοτικότητας των ίδιων κεφαλαίων, επιτρέπει την ευθυγράμμιση των συμφερόντων της διοίκησης με αυτά των μετόχων και δημιουργεί ζήτηση για την παροχή λογιστικών πληροφοριών προκειμένου να διαπιστωθεί η εφαρμογή των όρων της σύμβασης. Οι πιστωτές, όπως για παράδειγμα, οι τράπεζες, ζητούν την παροχή λογιστικών καταστάσεων τη στιγμή υποβολής μιας αίτησης για τη χορήγηση κάποιου δανείου ή μιας εγγυητικής επιστολής.

⁴ Α.Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 27-28.

⁵ Α.Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 29

Με βάση τις πληροφορίες που περιέχουν οι λογιστικές καταστάσεις εκτιμάται η αποδοτικότητα, ο βραχυχρόνιος και ο μακροχρόνιος κίνδυνος επιβίωσης της επιχείρησης και αποφασίζεται το ποσό του δανείου, το επιτόκιο και οι ασφάλειες που θα ζητηθούν από την επιχείρηση.

Επιπλέον, οι πιστωτές έχουν κίνητρο όχι μόνο να ζητούν λογιστικές καταστάσεις αλλά και να εξετάζουν εάν η διοίκηση έχει παραβιάσει τους περιορισμούς που καθορίζουν οι συμφωνίες δανεισμού με την επιλογή διαφορετικών λογιστικών μεθόδων. Εξίσου σπουδαία, βέβαια είναι και η ζήτηση λογιστικών πληροφοριών την οποία έχουν οι προμηθευτές μιας επιχείρησης, όταν την εξετάζουν προκειμένου να αποφασίσουν εάν θα εγκρίνουν μια αγορά της επιχείρησης επί πιστώσει, τους όρους και το ποσό της πίστωσης. Η διοίκηση μιας επιχείρησης χρησιμοποιεί τις λογιστικές καταστάσεις προκειμένου να λάβει επενδυτικές, χρηματοοικονομικές ή λειτουργικές αποφάσεις.⁶

Οι λογιστικές καταστάσεις των επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς κλάδους παρέχουν πληροφορίες για τη δυνατότητα εισόδου μιας επιχείρησης σε κάποιον άλλον κλάδο όπου παρατηρούνται υψηλά περιθώρια κέρδους. Οι δείκτες κάλυψης των τόκων με ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες ή με κέρδη παρέχουν πληροφορίες στη διοίκηση για τις δυνατότητες περαιτέρω δανεισμού. Οι καταστάσεις κοινών μεγεθών για μια σειρά ετών παρέχουν πληροφορίες για έξοδα τα οποία έχουν μεταβληθεί δυσανάλογα με τις πωλήσεις και θα πρέπει να περικοπούν.⁷

Συχνά, οι αμοιβές διοικητικών στελεχών είναι συνδεδεμένες με λογιστικούς αριθμούς, όπως τα καθαρά κέρδη ή η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων και η ζήτηση για λογιστικούς αριθμούς προκύπτει από την ύπαρξη τυπικών ή άτυπων συμφωνιών οι οποίες προσφέρουν υψηλότερες αμοιβές για υψηλότερες αποδοτικότητες ιδίων κεφαλαίων. Άτυπες συμφωνίες αμοιβής της διοίκησης με

⁶ Α. Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 31

⁷ Γ. Ευθύμωγλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', σελ. 45

βάση τα κέρδη συνήθως παρατηρούνται σε ανώνυμες εταιρείες, ενώ τυπικές συμφωνίες αμοιβής υπάρχουν στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης όπου τα καθαρά κέρδη διανέμονται μεταξύ των εταίρων με βάση προκαθορισμένα ποσοστά τα οποία λαμβάνουν υπόψη και τη συνεισφορά υπό τη μορφή εργασίας ορισμένων εταίρων.

Οι εργαζόμενοι, ενδιαφέρονται για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης που εργάζονται και την ικανότητα δημιουργίας κερδών. Οι πληροφορίες αυτές, οι οποίες περιέχονται στις λογιστικές καταστάσεις, αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ζήτηση σε περιόδους διαπραγμάτευσης νέων συμβάσεων εργασίας. Σε αυτές τις περιόδους, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να διαπιστώσουν εάν υπάρχουν αυξήσεις της παραγωγικότητάς τους οι οποίες αντανακλώνται στα κέρδη, για να διεκδικήσουν ανάλογες αυξήσεις των αμοιβών τους και εάν η επιχείρηση έχει την ικανότητα να καταβάλει τις διεκδικούμενες αυξήσεις. Επιπλέον, ορισμένες επιχειρήσεις χορηγούν πρόσθετη αμοιβή στους εργαζομένους η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την επίτευξη ορισμένου ύψους κερδών και έτσι δημιουργείται άμεση ζήτηση για την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Οι διάφορες δημόσιες υπηρεσίες ζητούν λογιστικές καταστάσεις προκειμένου να επιτύχουν μια σειρά από σκοπούς, όπως:⁸

- Τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος και του φόρου προστιθέμενης αξίας ή τη δυνατότητα επιβολής πρόσθετων φόρων ή χορήγησης φορολογικών απαλλαγών από το Υπουργείο Οικονομικών.
- Την ύπαρξη υγιούς ανταγωνισμού σε κλάδους όπου παρατηρούνται υπερβολικά κέρδη από την επιτροπή ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου.
- Τον καθορισμό της τιμής πώλησης ορισμένων προϊόντων.
- Την ύπαρξη υγιούς ανταγωνισμού σε κλάδους όπου παρατηρούνται υπερβολικά κέρδη από την επιτροπή ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου.

⁸ Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 50

- Τον καθορισμό της τιμής πώλησης ορισμένων προϊόντων, όπως των φαρμάκων και των πετρελαιοειδών, από το Υπουργείο Εμπορίου.
- Την έγκριση εισαγωγής μιας εταιρείας στο Χρηματιστήριο Αθηνών από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

1.3. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι απαιτήσεις της Ελληνικής Νομοθεσίας αποτελούν τον κυριότερο λόγο για την παροχή λογιστικών πληροφοριών. Το άρθρο 43β του Ν.2190/1920 απαιτεί τη δημοσίευση των λογιστικών καταστάσεων είκοσι μέρες τουλάχιστον πριν τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης των μετόχων, η οποία και πρέπει να λάβει χώρα εντός έξι μηνών από το τέλος της λογιστικής χρήσης, σύμφωνα με το άρθρο 25 του ανωτέρω νόμου. Οι λογιστικές καταστάσεις σύμφωνα με το άρθρο 42α του Ν.2190/1920 περιλαμβάνουν: τον ισολογισμό, την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, την κατάσταση διάθεσης κερδών και το προσάρτημα.

Οι τρεις πρώτες λογιστικές καταστάσεις δημοσιεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 43β του Ν.2190/1920, στο δελτίο ανωνύμων εταιρειών και εταιρειών περιορισμένης ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, σε μια ημερήσια πολιτική εφημερίδα, σε μια οικονομική εφημερίδα και σε μία τοπική εφημερίδα, εάν η εταιρεία έχει την έδρα της εκτός νομού Αττικής. Οι λογιστικές καταστάσεις πρέπει να είναι προετοιμασμένες σύμφωνα με τις διατάξεις του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου.

Οι απαιτήσεις της κεφαλαιαγοράς για ολοκληρωμένη πληροφόρηση των επενδυτών σχετικά με τις διάφορες δραστηριότητες μιας επιχείρησης έχουν οδηγήσει στην παρουσίαση λογιστικών πληροφοριών πέραν αυτών των οποίων απαιτεί η τρέχουσα Ελληνική Νομοθεσία. Παραδείγματα τέτοιων λογιστικών πληροφοριών αποτελούν οι υποτυπώδεις καταστάσεις πηγών και χρήσεων κεφαλαίων καθώς και οι καταστάσεις των αναμενόμενων αποτελεσμάτων

μελλοντικών χρήσεων, οι οποίες περιέχονται στα ενημερωτικά δελτία εταιρειών που πρόκειται να μπουν στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας έχει επίσης απαιτήσει την προετοιμασία και δημοσίευση τριμηνιαίων λογιστικών καταστάσεων από τις εταιρείες του Χρηματιστηρίου Αθηνών για την πιο έγκαιρη πληροφόρηση των επενδυτών σχετικά με τα όσα συμβαίνουν στις επιχειρήσεις, αν και ορισμένες επιχειρήσεις παρουσίαζαν με δική τους πρωτοβουλία λογιστικές καταστάσεις εννεάμηνου, πέραν των ετήσιων και εξαμηνιαίων που απαιτούνται από τον Ν.2190/1920 και το Π.Δ. 360/1985 αντίστοιχα. Επιπλέον, η παρουσίαση λογιστικών καταστάσεων προετοιμασμένων σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα τους αποδίδει μεγαλύτερη αντικειμενικότητα, καθώς είναι ευκολότερος ο επηρεασμός της Ελληνικής Νομοθεσίας. Η εθελουσία αποκάλυψη πρόσθετων λογιστικών πληροφοριών επίσης επιτρέπει στους χρήστες των λογιστικών καταστάσεων να εξακριβώσουν ευκολότερα την ποιότητα της επιχείρησης και την ποιότητα της διοίκησης, όταν υπάρχουν σχετικές αμφιβολίες με αποτέλεσμα την ευκολότερη άντληση κεφαλαίων από τις αγορές κεφαλαίων, την αύξηση της αξίας της επιχείρησης καθώς και της αξίας της διοίκησης.

1.4. ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η δημοσίευση λογιστικών πληροφοριών δημιουργεί ορισμένα κόστη για μια επιχείρηση. Τα κόστη αυτά είναι: το κόστος συλλογής και επεξεργασίας των λογιστικών στοιχείων, το κόστος απώλειας του συγκριτικού πλεονεκτήματος, το «πολιτικό κόστος», το νομικό κόστος και το κόστος από τον περιορισμό των ενεργειών της επιχείρησης.

- Το κόστος συλλογής και επεξεργασίας των λογιστικών στοιχείων περιλαμβάνει το κόστος λειτουργίας ενός σύγχρονου λογιστηρίου με όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό και το κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό καθώς και το κόστος λειτουργίας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

- Το κόστος επεξεργασίας και παρουσίασης λογιστικών πληροφοριών αυξάνεται κάθε φορά που η νομοθεσία απαιτεί την παρουσίαση νέων πληροφοριών, γεγονός το οποίο δε λαμβάνει υπόψη ο νομοθέτης. Ποσοτικές όμως εκτιμήσεις του κόστους συλλογής, επεξεργασίας και παρουσίασης των λογιστικών στοιχείων παραμένουν ακόμα άγνωστες.
- Το κόστος από την απώλεια του συγκριτικού πλεονεκτήματος που έχει μια επιχείρηση σε σχέση με πιθανές ανταγωνιστικές επιχειρήσεις παρουσιάζεται ως επιχείρημα εναντίον οποιουδήποτε νέου νόμου ο οποίος απαιτεί την αποκάλυψη πρόσθετων πληροφοριών, τις οποίες οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν προς όφελός τους.
- Το «πολιτικό κόστος» από τη δημοσίευση λογιστικών πληροφοριών μπορεί να προκύψει όταν μια επιχείρηση ή οι επιχειρήσεις ενός συγκεκριμένου κλάδου εμφανίζουν, για παράδειγμα, υπερβολικά κέρδη και τους επιβάλλονται από την πολιτεία πρόσθετοι φόροι ή έλεγχος των τιμών πώλησης των προϊόντων τους, όπως συμβαίνει με τις εταιρείες παραγωγής και εμπορίας φαρμάκων όπου η ελεύθερη αγορά δεν καθορίζει τις τιμές πώλησης αυτών των προϊόντων. Εκτός από το πολιτικό κόστος υπάρχει βέβαια και το πολιτικό όφελος το οποίο παρουσιάζεται όταν το Ελληνικό Δημόσιο επιχορηγεί τη λειτουργία ορισμένων ζημιολόγων επιχειρήσεων, γιατί θεωρεί αναγκαία την επιβίωσή τους.
- Το νομικό κόστος προκύπτει από δικαστικές αγωγές εναντίον της επιχείρησης για την παρουσίαση ανακριβών ή αναληθών πληροφοριών ή την απόκρυψη πληροφοριών και περιλαμβάνει το κόστος διεξαγωγής μιας δίκης και την ποινή που επιβάλλει το δικαστήριο. Το νομικό κόστος περιλαμβάνει επίσης ποινές οι οποίες επιβάλλονται για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας και οι οποίες έχουν σχέση με την παροχή λογιστικών πληροφοριών.
- Το κόστος από τους περιορισμούς των ενεργειών που μπορεί να αναλάβει η διοίκηση μιας επιχείρησης προκύπτει όταν η διοίκηση έχει δεσμευτεί για την επίτευξη ενός βραχυχρόνιου στόχου, όπως για παράδειγμα ενός ορισμένου

ύψους μελλοντικών κερδών και αναγκάζεται να προβεί σε ενέργειες οι οποίες είναι αντίθετες προς τα συμφέροντα των μετόχων για την επίτευξη αυτού του στόχου, όπως να μην αναλάβει κάποια επένδυση σε πάγια ή κάποια έξοδα έρευνας και ανάπτυξης από τα οποία θα προκύψουν πολύ υψηλά μακροχρόνια κέρδη αλλά μειωμένα βραχυχρόνια. Άμεσο αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών είναι η επίτευξη των στόχων οι οποίοι αφορούν το ύψος και το ρυθμό αύξησης των κερδών αλλά όχι η μεγιστοποίηση της αξίας της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η χρηματοοικονομική κατάσταση που παρουσιάζει οργανωμένα την περιουσία της επιχείρησης ονομάζεται Ισολογισμός και σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή δείχνει συνοπτικά και συγχρόνως σε ενιαίο νόμισμα τα στοιχεία του ενεργητικού, των υποχρεώσεων και της καθαρής θέσης.

Ισολογισμός δηλαδή, είναι η χρηματοοικονομική κατάσταση οποιασδήποτε λογιστικής μονάδας, σε μία χρονική στιγμή. Πιο συγκεκριμένα, Ισολογισμός είναι η λογιστική κατάσταση (ή έκθεση), που εμφανίζει συνοπτικά, σε χρηματικές μονάδες, σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και βάσει των γενικά παραδεκτών λογιστικών αρχών, τα μέσα δράσης και τις πηγές προέλευσής τους.

Ισολογισμός είναι η οικονομική κατάσταση που εμφανίζει σε μια δεδομένη στιγμή:

- α) Τα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην οικονομική μονάδα.
- β) Τις υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας προς τρίτους (ξένο κεφάλαιο).

γ) Τα ποσά που οι ιδιοκτήτες της οικονομικής μονάδας επένδυσαν σ' αυτή με τη μορφή εισφορών ή μη αναληφθέντων κερδών (ίδιο κεφάλαιο), και τα οποία στοιχεία και ποσά αποτιμήθηκαν, ομαδοποιήθηκαν και παρουσιάζονται στην κατάσταση αυτή σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές.

Ο ισολογισμός λοιπόν είναι μια στατική οικονομική κατάσταση που δείχνει την χρηματοοικονομική θέση της επιχειρήσεως σε μια δεδομένη στιγμή. Γι' αυτό η σωστή ονομασία της καταστάσεως αυτής είναι «κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσεως».

Σε διεθνή κλίμακα έχει επικρατήσει η ονομασία ισολογισμός που πηγάζει από το γεγονός ότι το ενεργητικό είναι πάντοτε ισοζυγισμένο με το παθητικό, σύμφωνα

με την ακόλουθη εξίσωση η οποία αποτελεί το βάθρο της δίγραφης λογιστικής.

2.1.1. Η βασική λογιστική ισότητα

Η βασική λογιστική ισότητα βασίζεται στην απλή σκέψη ότι σε κάθε οικονομική μονάδα τα μέσα δράσης, τα οποία διαθέτει, υποχρεωτικά πρέπει να ισούνται με τις πηγές προέλευσης τους. Χρησιμοποιώντας τον όρο μέσα δράσης εννοούμε τα μέσα, τα οποία έχει στην κατοχή της η επιχείρηση, με την άμεση ή έμμεση βοήθεια των οποίων πραγματοποιεί εμπορικές πράξεις στην αγορά της, δηλαδή τα κτίρια, τα μηχανήματα, τα έπιπλα, τα αποθέματα, τις απαιτήσεις, τις καταθέσεις όψεως, τα μετρητά του ταμείου της κ.ά.

Τα μέσα δράσης μπορούν να προέρχονται από δύο πηγές (πηγές προέλευσης). Κατ' αρχάς, μπορούν ν' αφορούν ποσά, τα οποία ανήκουν στους (ή στον) φορείς (εταίρους, μετόχους). Τα ποσά αυτά είτε εισφέρθηκαν από τους φορείς άμεσα, κατά την ίδρυση ή κατά την αύξηση κεφαλαίου της επιχείρησης, είτε προέρχονται από κέρδη της επιχείρησης, τα οποία με απόφαση των φορέων ή εξαιτίας νομικής υποχρέωσης αυτών δεν διανεμήθηκαν στους τελευταίους, αλλά παρέμειναν στην επιχείρηση με την μορφή αποθεματικών κεφαλαίων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονισθεί ότι τα κεφάλαια αυτά θεωρούνται υποχρέωση της επιχείρησης προς τους φορείς της, θα λέγαμε είδος δανεισμού, ο οποίος θα πρέπει να επιστραφεί στους δικαιούχους μετά την λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης (βασική λογιστική αρχή της λογιστικής μονάδας ή οντότητας).

Κατά δεύτερον, μπορούν να προέρχονται από κεφάλαια τα οποία τρίτοι (πέραν των φορέων) δάνεισαν με διάφορες μορφές στην επιχείρηση (τραπεζικός δανεισμός, προμηθευτές, γραμμάτια πληρωτέα κ.ά.). Έτσι η βασική λογιστική ισότητα εμφανίζεται ως εξής :

Μέσα Δράσης = Πηγές Προέλευσης Μέσων Δράσης

Την βασική λογιστική ισότητα μπορούμε, μετονομάζοντας τα μέρη της, να την παρουσιάσουμε όπως παρακάτω:

- 1) Τα μέσα δράσης, επειδή με αυτά η επιχείρηση δρα (ενεργεί) στην αγορά της, τα ονομάζουμε **ενεργητικό**.
- 2) Τον ξένο δανεισμό, επειδή πρέπει να επιστραφεί στους δανειστές πριν την λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης, τον ονομάζουμε **υποχρεώσεις**.
- 3) Την υποχρέωση προς τους φορείς, επειδή θα επιστραφεί στους δικαιούχους συνήθως κατά την λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης, δηλαδή θα παραμείνει σε αυτήν περισσότερο των **υποχρεώσεων, καθαρή θέση**. Οι υποχρεώσεις μαζί με την καθαρή θέση αποτελούν το παθητικό.

Με βάση τα παραπάνω η βασική λογιστική ισότητα μετασχηματίζεται ως εξής :

Ενεργητικό = Υποχρεώσεις + Καθαρή θέση.

Όπως εμφανίζεται στην παραπάνω εξίσωση, ο ισολογισμός αποτελείται από τα εξής τρία μέρη: από το Ενεργητικό, την Καθαρή Θέση, που είναι τα ίδια κεφάλαια και τις Υποχρεώσεις προς τρίτους, που είναι τα ξένα κεφάλαια.

Ο ισολογισμός περιέχει τα ίδια στοιχεία και ποσά που περιέχει και η απογραφή αλλά με πιο περιληπτικό τρόπο. Συνεπώς για να συνταχθεί ο ισολογισμός θα πρέπει να έχει προηγηθεί πρώτα η κατάρτιση απογραφής.. Επιπλέον ο ισολογισμός περιλαμβάνει μόνο αξίες σε ενιαίο νόμισμα, ενώ η απογραφή αξίες και ποσότητες.

Η κατάταξη των στοιχείων του ισολογισμού μπορεί να γίνει με διάφορα κριτήρια, εκείνο που επικράτησε όμως είναι τα παρακάτω:

- Τα στοιχεία του ενεργητικού κατατάσσονται με κριτήριο το βαθμό ρευστοποιήσεως ή την ταχύτητα κυκλοφορίας τους. Έτσι έχουμε κατά σειρά πάγια, κυκλοφοριακά, διαθέσιμα.
- Τα στοιχεία του πραγματικού παθητικού κατατάσσονται με κριτήριο τη ληκτότητα τους. Μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα.

- Στο δεξί μέρος του ισολογισμού υπάρχουν τα στοιχεία του Παθητικού και πιο συγκεκριμένα τα στοιχεία της Καθαρής Θέσης ή ιδίων κεφαλαίων, όπως ονομάζεται η καθαρή θέση (τα οποία περιλαμβάνουν το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τους φορείς της) και επιπλέον τα στοιχεία των Υποχρεώσεων (τα οποία περιλαμβάνουν το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τρίτα πρόσωπα).

2.2. ΕΙΔΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ανάλογα με το σκοπό, την χρονική στιγμή και τις προϋποθέσεις στις οποίες στηρίζεται η κατάρτιση του, ο ισολογισμός μπορεί να διακριθεί στα παρακάτω είδη:⁹

- Ισολογισμός εκμεταλλεύσεως ή τέλους χρήσης. Καταρτίζεται στο τέλος κάθε λογιστικής χρήσης.
- Ισολογισμός διαλύσεως. Καταρτίζεται στο τέλος της οικονομικής μονάδας.
- Ισολογισμός συγχωνεύσεως. Καταρτίζεται μετά τη σύσταση καινούργιας εταιρείας κατόπιν συγχωνεύσεως για να καθορισθεί η πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων της νεοσύστατης εταιρείας.
- Ενδιάμεσος ισολογισμός ή ισολογισμός εσωτερικής χρήσης. Οι οργανωμένες επιχειρήσεις δεν περιμένουν το τέλος της οικονομικής χρήσης αλλά συντάσσουν ισολογισμούς κατά τη διάρκεια της χρήσεως σε μηνιαία, διμηνιαία ή τριμηνιαία βάση. Η χρησιμότητά τους έγκειται στο ότι παρέχουν χρήσιμες και έγκυρες ενδείξεις για την οικονομική πυρεία τους και για το βαθμό πραγματοποίησης του οικονομικού τους σχεδίου. Έτσι παρέχεται η δυνατότητα λήψης διορθωτικών μέτρων.
- Ενοποιημένος ισολογισμός. Καταρτίζεται από όμιλο ή ομάδα επιχειρήσεων, νομικά μεν ανεξάρτητες, οικονομικά όμως η μητρική εταιρεία κατευθύνει τις υπόλοιπες θυγατρικές. Συνεπώς δεν υπάρχει οικονομική ανεξαρτησία.

⁹ Γ. Ευθύμογλου, Χρηματοοικονομική Λογιστική, 2001, σελ. 64-65

Ανάλογα με το μέγεθος της Καθαρής Θέσης μιας οικονομικής μονάδας διακρίνονται τρία είδη ισολογισμών και πιο συγκεκριμένα ο θετικός, ο αρνητικός και ο ουδέτερος.

Ο θετικός ισολογισμός αφορά ισολογισμούς στους οποίους η καθαρή θέση είναι θετική, που συνεπάγεται το ενεργητικό της επιχείρησης είναι μεγαλύτερο από τις υποχρεώσεις της προς τρίτους. Ένας θετικός ισολογισμός (δηλαδή $K\Theta > 0$) αυξάνει τη φερεγγυότητα της οικονομικής μονάδας και αυτό, γιατί οι πιστωτές της γνωρίζουν ότι σε περίπτωση λύσης και εκκαθάρισης της επιχείρησης δε θα χάσουν τα χρήματά τους, αλλά θα εισπράξουν τις απαιτήσεις τους, διότι τον επιχειρηματικό κίνδυνο τον φέρουν οι φορείς της επιχείρησης (δηλαδή τα ίδια κεφάλαια).¹⁰

Με τον όρο ουδέτερος ισολογισμός εννοούνται οι ισολογισμοί στους οποίους η Καθαρή θέση είναι ίση με το Μηδέν, που συνεπάγεται ότι το ενεργητικό της επιχείρησης είναι ίσο με τις υποχρεώσεις της προς τους τρίτους. Ένας ουδέτερος ισολογισμός (δηλαδή $K\Theta = 0$) δεν αποτελεί αισιόδοξο στοιχείο για μια οικονομική μονάδα, αφού δείχνει ότι δε διαθέτει πιστοληπτική ικανότητα.¹¹

Τέλος, το τρίτο είδος, που είναι ο αρνητικός ισολογισμός αφορά ισολογισμούς στους οποίους η Καθαρή θέση είναι αρνητική, που συνεπάγεται ότι το ενεργητικό της επιχείρησης είναι μικρότερο από τις υποχρεώσεις προς τους τρίτους. Ένας αρνητικός ισολογισμός (δηλαδή $K\Theta < 0$) αποτελεί ένδειξη ότι η οικονομική μονάδα βρίσκεται σε δεινή οικονομική θέση και, επμένως, σε περίπτωση λύσης και εκκαθάρισης της επιχείρησης ένα μεγάλο μέρος των δανειστών της δε θα εισπράξει τις απαιτήσεις του.¹²

¹⁰ Γ. Ευθύμογλου, Χρηματοοικονομική Λογιστική, 2001, σελ. 66

¹¹ Γ. Ευθύμογλου, Χρηματοοικονομική Λογιστική, 2001, σελ. 67

¹² Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 73

2.3. ΜΟΡΦΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Ανάλογα με τον τρόπο παράθεσης των στοιχείων του ισολογισμού, αυτός μπορεί να παρουσιαστεί με δύο μορφές, οι οποίες είναι οι εξής:¹³

- η μορφή της οριζόντιας διάταξης
- η μορφή της κάθετης παράθεσης.

Στην πρώτη περίπτωση, δηλαδή στη μορφή της οριζόντιας διάταξης, το Ενεργητικό παρουσιάζεται δίπλα και αριστερά από τα στοιχεία του Παθητικού (Καθαρή Θέση και Υποχρεώσεις).

Στη δεύτερη περίπτωση, δηλαδή στη μορφή της κάθετης διάταξης, το Ενεργητικό παρουσιάζεται στο επάνω μέρος και ακολουθούν τα στοιχεία του Παθητικού (Καθαρή Θέση και Υποχρεώσεις).

2.4. ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Για τη δυνατότητα άντλησης περισσότερων πληροφοριών για τα στοιχεία του Ισολογισμού, κρίνεται σκόπιμη η ταξινόμησή τους σε ομάδες. Η ομαδοποίηση αφορά τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού. Η καθαρή θέση, αν και εμφανίζεται σε περισσότερους του ενός λογαριασμούς, εντούτοις αυτοί δεν ταξινομούνται σε ομάδες.

2.4.1. Διακρίσεις του Ενεργητικού

Ενεργητικό είναι τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης που χρησιμοποιούνται απ' αυτήν για την προώθηση και επίτευξη των στόχων της. Για να αποτελέσει κάποιο περιουσιακό στοιχείο τμήμα του του ενεργητικού πρέπει:¹⁴

¹³ Γ. Ευθύμογλου, Χρηματοοικονομική Λογιστική, 2001, σελ. 68

1. να ανήκει στην κυριότητά της
2. να χρησιμοποιείται από την επιχείρηση για την προώθηση των δραστηριοτήτων της
3. να έχει περιέλθει στην κυριότητα της επιχείρησης μέσα από κάποια συγκεκριμένη οικονομική συναλλαγή και δοσοληψία
4. να μπορεί να μετρηθεί η αξία του σε χρηματικές μονάδες

Το κριτήριο με το οποίο γίνεται η ομαδοποίηση των στοιχείων του Ενεργητικού είναι η δυνατότητα ρευστοποίησής τους που εξαρτάται από:

α) το πόσο γρήγορα μπορούν να μετατραπούν σε χρήμα. Έτσι, για παράδειγμα, ένα ακίνητο¹⁴ δεν ρευστοποιείται εύκολα, ενώ οι μετοχές μιας Ανώνυμης Εταιρείας, που μπορεί να κατέχει μια επιχείρηση, ρευστοποιούνται άμεσα στο Χρηματιστήριο Αξιών.¹⁵

β) την πρόθεση της διοίκησης να τα ρευστοποιήσει. Με αυτή την έννοια, ένα αυτοκίνητο που έχει μια έκθεση αυτοκινήτων για να δοκιμάζουν οι πελάτες της τη λειτουργικότητά του (test drive), και επομένως δεν υπάρχει πρόθεση άμεσης πώλησής του, αντιμετωπίζεται διαφορετικά από τα υπόλοιπα αυτοκίνητα που υπάρχουν στην έκθεση και η πρόθεση της διοίκησης είναι να πουληθούν το ταχύτερο δυνατόν. Με βάση τα παραπάνω διακρίνουμε τις εξής ομάδες:

2.4.1.1 Πάγιο Ενεργητικό

Περιλαμβάνει τα στοιχεία του Ενεργητικού που συμβάλλουν στη λειτουργία της οικονομικής μονάδας για μεγαλύτερο διάστημα από μια λογιστική χρήση (έτος) και χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της. Πρόκειται για περιουσιακά στοιχεία σημαντικής συνήθως αξίας που έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής. Περιλαμβάνει οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα και σκεύη, προγράμματα

¹⁴ Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 75

για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εμπορικά σήματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, συγγραφικά δικαιώματα κ.ά. Τα παραπάνω προβλέπεται να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς της επιχείρησης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους. Το Πάγιο Ενεργητικό διακρίνεται σε:¹⁵

α) **Ενσώματα πάγια ή ενσώματες ακινητοποιήσεις:** Δηλαδή τα υλικά αγαθά που ανήκουν στην κυριότητα της επιχείρησης και πρόκειται να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς της επιχείρησης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της λογιστικής χρήσης, όπως κτίρια, μηχανήματα, λοιπός εξοπλισμός κ.ά.

β) **Άυλα πάγια ή ασώματες ακινητοποιήσεις:** Είναι κυρίως δικαιώματα που ανήκουν στην επιχείρηση και δεν έχουν υλική υπόσταση. Τέτοια είναι τα διάφορα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, εμπορικά σήματα, συγγραφικά δικαιώματα, δικαιώματα εκμετάλλευσης ορυχείων κ.ά.

γ) **Έξοδα πολυετούς απόσβεσης:** Πρόκειται για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται για την ίδρυση και την οργάνωση της επιχείρησης, καθώς και για την επέκταση – αναδιοργάνωσή της. Επειδή δεν κρίνεται σκόπιμο να επιβαρύνουν μόνο τη χρονιά στην οποία πραγματοποιήθηκαν, με τη μέθοδο της απόσβεσης, το κόστος τους μοιράζεται σε περισσότερα έτη.

δ) **Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις:** Περιλαμβάνει το ύψος των συμμετοχών της επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις, εφόσον αυτές δεν έχουν πρόσκαιρο χαρακτήρα αλλά είναι μακροχρόνιες τοποθετήσεις, όπως στην περίπτωση των θυγατρικών επιχειρήσεων. Επίσης περιλαμβάνονται οι απατήσεις της επιχείρησης οι οποίες δεν προβλέπεται να εισπραχθούν μέσα στην επόμενη χρήση (έτος).

¹⁵ Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 78

2.4.1.2 Κυκλοφορούν ή Κυκλοφοριακό Ενεργητικό

Είναι τα στοιχεία του Ενεργητικού που η πρόθεση της διοίκησης είναι να μετατραπούν σε χρήμα μέσα στη διάρκεια της επόμενης χρήσης, καθώς και τα μετρητά και καταθέσεις. Περιλαμβάνει τα αποθέματα (πρώτες ύλες, υλικά συσκευασίας, έτοιμα και ημικατεργασμένα προϊόντα), το ύψος των πιστώσεων που έχουν δοθεί σε πελάτες, τα γραμμάτια εισπρακτέα, τις προκαταβολές σε προμηθευτές, τα χρεόγραφα (μετοχές και ομολογίες) κ.ά.

Το Κυκλοφορούν Ενεργητικό διακρίνεται σε:¹⁶

α) **Αποθέματα:** Τα κάθε είδους εμπορεύματα, τα έτοιμα και ημικατεργασμένα από την επιχείρηση προϊόντα, πρώτες ύλες, υλικά συσκευασίας κ.ά.

β) **Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις:** Πρόκειται για τις απαιτήσεις οι οποίες προβλέπεται να εισπραχθούν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης, όπως το ύψος των πιστώσεων που έχει δοθεί σε πελάτες είτε με τη μορφή ανοιχτού λογαριασμού είτε με τη μορφή γραμματίων εισπρακτέων, οι προκαταβολές σε προμηθευτές και το προσωπικό, κ.ά.

γ) **Χρεώγραφα:** Έτσι ονομάζονται οι μετοχές Ανωνύμων Εταιριών και οι ομολογίες (όπως ομόλογα ελληνικού Δημοσίου, μετοχές του ΟΤΕ) που κατέχει η επιχείρηση, εφόσον πρόκειται για βραχυχρόνιες τοποθετήσεις.

δ) **Διαθέσιμο Ενεργητικό:** Περιλαμβάνονται τα μετρητά που έχει η επιχείρηση στο ταμείο της και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο που μπορεί άμεσα και με ασφάλεια να μετατραπεί σε χρήμα, όπως τραπεζικοί λογαριασμοί όψεως και προθεσμίας, τοκομερίδια και μερίσματα εισπρακτέα κ.ά.

¹⁶ Δ. Γκίκας, Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, 2006, σελ. 80

2.4.2. Διακρίσεις Παθητικού

Οι υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τις υποχρεώσεις προς τρίτους (τράπεζες, προμηθευτές κ.ά.).

Οι προϋποθέσεις, που πρέπει να πληρούν τα στοιχεία των υποχρεώσεων για να ενταχθούν σε αυτές είναι:

1. Κατ' αρχάς θα πρέπει υποχρεωτικά να αφορούν τη λογιστική μονάδα και όχι τους φορείς της.
2. Θα πρέπει να έχουν δημιουργηθεί ως συνέπεια λογιστικού γεγονότος για να έχουν συγκεκριμένο ύψος.
3. Να προβλέπεται η ικανοποίηση στο μέλλον με χρήμα ή άλλο ισοδύναμο μέσο.
4. Να είναι δυνατό να αποδοθούν σε χρηματικές μονάδες.

2.4.2.1. Διακρίσεις Ιδίων Κεφαλαίων

Τα ίδια κεφάλαια Διακρίνονται σε:

α) Κεφάλαιο: Περιλαμβάνει το χρηματικό ύψος των αρχικών εισφορών των φορέων της επιχείρησης.

β) Αποθεματικά: Τα κέρδη που έχουν πραγματοποιηθεί αλλά δεν έχουν διανεμηθεί στους φορείς της επιχείρησης (αδιανέμητα κέρδη), προκειμένου να χρηματοδοτήσουν κάποια δραστηριότητα ή απλώς να αυξήσουν τα κεφάλαιά της.

γ) Διαφορές αναπροσαρμογής: Πρόκειται για αυξήσεις στην αξία των στοιχείων του Πάγιου Ενεργητικού (συνήθως οικοπέδων και κτιρίων) που επιβάλει η νομοθεσία, προκειμένου οι αξιεφαιτές να προσεγγίσουν την τρέχουσα τιμή των στοιχείων αυτών.

2.4.2.2 Διακρίσεις Ξένων Κεφαλαίων

Το κριτήριο με το οποίο γίνεται η ταξινόμηση είναι αυτό της ληκτότητας, το πόσο σύντομα δηλαδή πρέπει οι υποχρεώσεις της επιχείρησης να εξοφληθούν. Έτσι τα Ξένα Κεφάλαια διακρίνονται σε:¹⁷

α) Μακροπρόθεσμο Παθητικό: δηλαδή οι υποχρεώσεις της επιχείρησης που πρόκειται να εξοφληθούν μετά το τέλος της επόμενης χρήσης. Συνήθως τέτοιες είναι τα ομολογιακά δάνεια που έχει εκδώσει η επιχείρηση, ενυπόθηκα δάνεια κ.ά.

β) Βραχυπρόθεσμο Παθητικό: στην ομάδα αυτή ταξινομούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης που προβλέπεται να εξοφληθούν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης. Έτσι Βραχυπρόθεσμο Παθητικό είναι οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές, τα γραμμάτια πληρωτέα, τα διάφορα βραχυπρόθεσμα δάνεια που έχει λάβει η επιχείρηση, οι οφειλόμενοι φόροι κ.ά.

2.5. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να πληρούν ορισμένα χαρακτηριστικά, έτσι ο τρόπος που θα καταρτιστεί ένας ισολογισμός πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις και αν διακρίνεται από:¹⁸

- ειλικρίνεια
- σαφήνεια
- συνέπεια
- συγκρισιμότητα.

Όμως, για να ισχύουν όλα τα παραπάνω θα πρέπει ο ισολογισμός να καταρτίζεται με βάση τα παρακάτω:¹⁹

¹⁷ Γ. Ευθύμογλου και Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 85-86.

¹⁸ Γ. Ευθύμογλου και Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 87.

1. Να καταρτίζεται έχοντας σαν αφετηρία τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές.
2. Να έπεται της φυσικής απογραφής.
3. Να υπάρχει κατάλληλη επικεφαλίδα.
4. Οι λογαριασμοί να φέρουν σαφείς τίτλους.
5. Οι λογαριασμοί να είναι ταξινομημένοι σε ομάδες.
6. Να περιλαμβάνει πάνω από μία λογιστικές χρήσεις, ούτως ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης.
7. Να παρέχονται επιπλέον πληροφορίες, όπου και όταν είναι απαραίτητο, προκειμένου να ικανοποιείται η βασική λογιστική αρχή της πλήρους αποκάλυψης (τέτοιες πληροφορίες μπορεί να είναι, για παράδειγμα, ο αριθμός των μετοχών κλπ.).

2.6 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Με βάση ορισμένα κριτήρια οι ισολογισμοί ταξινομούνται στις εξής κατηγορίες (Ευθύμογλου, 2001):

1. Ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης έχουμε για παράδειγμα Ισολογισμό Ανώνυμης Εταιρίας, Ισολογισμό Ομόρρυθμης Εταιρίας κλπ.
2. Ανάλογα με το αντικείμενο δράσης της επιχείρησης έχουμε Ισολογισμούς Βιομηχανικούς, Ασφαλιστικούς κλπ.
3. Ανάλογα με την περιοδικότητα σύμφωνα με την οποία καταρτίζονται, έχουμε τους Τακτικούς και Έκτακτους.
4. Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετεί η κατάρτισή τους διακρίνονται σε ισολογισμούς Εκμετάλλευσης, Εκκαθάρισης, Συγχώνευσης κλπ.

¹⁹ Γ. Ευθύμογλου και Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 89.

2.7. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Η υποχρέωση ή μη σύνταξης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων καθορίζεται από την φορολογική νομοθεσία και από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων καθώς και από την εμπορική νομοθεσία για ορισμένες μορφές εταιριών. Έτσι μέσα σε αυτό το νομικό πλαίσιο, μπορούμε να διακρίνουμε:²⁰

- Υποχρεωτική σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων όταν η επιχείρηση τηρεί υποχρεωτικά λογιστικά βιβλία τρίτης κατηγορίας όπως οι Ανώνυμες Εταιρίες και οι Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης καθώς και άλλες επιχειρήσεις που υπερβαίνουν κάποιο καθορισμένο ύψος πωλήσεων.
- Προαιρετική σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων όταν η επιχείρηση τηρεί προαιρετικά λογιστικά βιβλία τρίτης κατηγορίας.

Η προθεσμία σύνταξης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία, δεν μπορεί να υπερβεί την προθεσμία υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Η προθεσμία υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος διαφέρει για κάθε νομική επιχείρηση. Η συγκεκριμένη ημερομηνία καθορίζεται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων.

Η εμπορική νομοθεσία επιβάλλει επιβάλλει τόσο στην περίπτωση της Ανώνυμης Εταιρίας όσο και στην Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, όχι μόνο την σύνταξη αλλά και την δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Η δημοσίευση γίνεται προκειμένου οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι, όπως οι προμηθευτές, οι πιστωτές, οι επενδυτές και οι δανειστές, να έχουν την πληροφόρηση και να λάβουν γενικότερα γνώση της πορείας και των οικονομικών αποτελεσμάτων της επιχείρησης.

²⁰ Γ. Ευθύμογλου και Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 22-23.

2.8. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ

Η πληροφόρηση την οποία παρέχει ένας ισολογισμός, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την αξιολόγηση της περιουσιακής διάρθρωσης της επιχείρησης, συνήθως σε συγκριτική βάση είτε με άλλες επιχειρήσεις κυρίως ανταγωνιστικές είτε με τη μέση περιουσιακή διάρθρωση του κλάδου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

3.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Με τον όρο κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, εννοείται η λογιστική κατάσταση, η οποία παρουσιάζει συνοπτικά όλους εκείνους τους παράγοντες που προσδιορίζουν το οικονομικό αποτέλεσμα μίας λογιστικής περιόδου, έχοντας ως αντικειμενικό σκοπό την παροχή πληροφοριών προς τρίτους ενδιαφερόμενους. Αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, όπως και ο ισολογισμός, καταρτίζεται με βάση τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές.²¹

Η Κατάσταση ή ο Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσης εμφανίζει τα έσοδα και τα έξοδα, τα οποία πραγματοποίησε η επιχείρηση κατά τη διάρκεια μιας περιόδου και επομένως το αποτέλεσμα που προέκυψε από τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες που εκτελέστηκαν στην περίοδο αυτή και συνήθως κατά τη διάρκεια ενός έτους. Συγκεκριμένα, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης εμφανίζει τα Οικονομικά Αποτελέσματα Χρήσης των δραστηριοτήτων της, που είναι ίσα με τη διαφορά των πραγματοποιηθέντων κατά την περίοδο αυτή εσόδων και εξόδων.
Ο.Α.Χ. = Έσοδα – Έξοδα

3.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Η κατάσταση αποτελεσμάτων μπορεί να είναι είτε μίας είτε πολλαπλών βαθμίδων. Στη συγκεκριμένη μορφή τα στοιχεία, δηλαδή, οι προσδιοριστικοί παράγοντες, βρίσκονται ο ένας κάτω από τον άλλο μαζί με τα αντίστοιχα ποσά τους.

²¹ Χ. Αλεξάκης, Ξανθάκης, Μ., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2007, σελ. 32-33.

Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση της μίας βαθμίδας παρουσιάζονται πρώτα οι θετικοί προσδιοριστικοί παράγοντες και ακολουθούν οι αρνητικοί, συνοδευόμενοι από τα αντίστοιχα ποσά τους. Από την αφαίρεση των δύο αθροισμάτων προκύπτει τελικά το αποτέλεσμα χρήσεως. Στην παραλλαγή της μιας βαθμίδας το Αποτέλεσμα Χρήσης προκύπτει χωρίς τον υπολογισμό των ενδιάμεσων μεγεθών. Εφόσον τα εθτικά αποτελέσματα είναι μεγαλύτερα από τα αρνητικά η επιχείρηση πετυχαίνει κέρδη, αλλιώς παρουσιάζει ζημιές.²²

Στην περίπτωση των πολλαπλών βαθμίδων υπολογίζονται επιπλέον κάποια ενδιάμεσα μεγέθη, βασικά για τη λήψη αποφάσεων. Γίνεται συσχετισμός των λειτουργικών εσόδων με τα λειτουργικά έξοδα και από την αφαίρεση των δυο αθροισμάτων προκύπτει το Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης. Κατόπιν προσθέτονται σε αυτό τα μη λειτουργικά έσοδα- κέρδη (εφόσον υπάρχουν) και αφαιρούνται τα μη λειτουργικά έξοδα- ζημιές. Έτσι, προκύπτει το Αποτέλεσμα Χρήσης. στις περισσότερες επιχειρήσεις, με εξαίρεση εκείνες που έχουν ως βασικό αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών πριν από τον υπολογισμό του αποτελέσματος εκμετάλλευσης υπολογίζεται το μεικτό αποτέλεσμα (μεικτό κέρδος ή μεικτή ζημιά) που είναι η διαφορά μεταξύ των εσόδων από πωλήσεις μείον το κόστος πωληθέντων.²³

Στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως μίας βαθμίδας τα στοιχεία έχουν την εξής παράθεση:

(+) Λειτουργικά Έσοδα

(+) Μη Λειτουργικά Έσοδα

(+) Μη Λειτουργικά Κέρδη

(-) Λειτουργικά Έξοδα

²² Χ. Αλεξάκης, Ξανθάκης, Μ., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2007, σελ. 45-46.

²³ Χ. Αλεξάκης, Ξανθάκης, Μ., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2007, σελ. 48.

(-) Μη Λειτουργικά Έξοδα

(-) Μη Λειτουργικές Ζημιές

Αποτέλεσμα Χρήσης (Κέρδη ή Ζημιές χρήσης)

Στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως πολλαπλών βαθμίδων τα στοιχεία έχουν την εξής παράθεση:

(+) Λειτουργικά Έσοδα

(-) Λειτουργικά Έξοδα

Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης (Κέρδη ή Ζημιές εκμετάλλευσης)

(+) Μη Λειτουργικά Έσοδα

(+) Μη Λειτουργικά Κέρδη

(-) Μη Λειτουργικά Έξοδα

(-) Μη Λειτουργικές Ζημιές

Αποτέλεσμα Χρήσης (Κέρδη ή ζημιές χρήσης)

Ή

Πωλήσεις

(-) Κόστος πωληθέντων

Μικτό αποτέλεσμα

(+) Άλλα λειτουργικά έσοδα

(-) Λειτουργικά έξοδα

Αποτέλεσμα εκμετάλλευσης

(+) Μη λειτουργικά έσοδα

(+) Μη λειτουργικά κέρδη

(-) Μη λειτουργικά έξοδα

(-) Μη λειτουργικές ζημιές

Αποτέλεσμα χρήσης

Μια προσεκτική παρατήρηση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης πολλαπλών βαθμίδων δίνει κάποια συμπεράσματα τα οποία δεν είναι εύκολο να γίνουν αντιληπτά στις περιπτώσεις της οριζόντιας παράθεσης και της κάθετης μιας βαθμίδας.

Το Αποτέλεσμα Χρήσης = Καθαρή θέση τέλους Χρήσης – Καθαρή Θέση αρχής χρήσης + Αναλήψεις φορέων – Εισφορές φορέων

TEST A.B.E.E.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ 31^{ης} Δεκεμβρίου 2010

	Όσα κλάσματα γράφονται 200%		Ποσοστά κλάσματα γράφονται 200%	
I. Αποτέλεσμα οικονομικών αποτελεσμάτων				
1. Αποτέλεσμα λειτουργιών	3.440,00		40.970,00	
2. Αποτέλεσμα μη λειτουργιών	3.440,00		375.515,15	91,71%
3. Αποτέλεσμα μεταβλητών	3.440,00		65.835,47	19,12%
4. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		547,00	15,61%
5. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
6. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
7. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
8. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
9. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
10. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
11. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
12. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
13. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
14. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
15. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
16. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
17. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
18. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
19. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
20. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
21. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
22. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
23. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
24. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
25. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
26. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
27. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
28. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
29. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
30. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
31. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
32. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
33. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
34. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
35. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
36. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
37. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
38. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
39. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
40. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
41. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
42. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
43. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
44. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
45. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
46. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
47. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
48. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
49. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
50. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
51. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
52. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
53. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
54. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
55. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
56. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
57. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
58. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
59. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
60. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
61. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
62. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
63. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
64. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
65. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
66. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
67. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
68. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
69. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
70. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
71. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
72. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
73. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
74. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
75. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
76. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
77. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
78. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
79. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
80. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
81. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
82. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
83. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
84. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
85. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
86. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
87. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
88. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
89. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
90. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
91. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
92. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
93. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
94. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
95. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
96. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
97. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
98. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
99. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%
100. Αποτέλεσμα λοιπών	3.440,00		3.440,00	100,00%

3.3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως ταξινομούνται έχοντας σαν κριτήριο τη διάκριση των προσδιοριστικών παραγόντων του αποτελέσματος σε οργανικά (λειτουργικά) και ανόργανα (μη λειτουργικά).²⁴

Με τον όρο **οργανικά στοιχεία** εννοούμε το σύνολο εκείνων των προσδιοριστικών παραγόντων που έχουν άμεση σχέση με τις κύριες και δευτερεύουσες δραστηριότητες μιας επιχείρησης, δηλαδή, συνδέονται άμεσα με τη λειτουργία της οικονομικής μονάδας. Έτσι, γίνεται η διάκριση σε οργανικά έσοδα και έξοδα. Αναλυτικότερα, Οργανικό κόστος - έξοδο είναι το ομαλό κόστος - έξοδο που αναφέρεται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσεως και συσχετίζεται με τα οργανικά έσοδα για τον προσδιορισμό του οργανισμού αποτελέσματος εκμεταλλεύσεως της οικονομικής μονάδας. Οργανικά έξοδα είναι εκείνα που αναλώνονται κατά τη διάρκεια της χρήσεως για την (ομαλή) εκμετάλλευση των τακτικών δραστηριοτήτων της οικονομικής μονάδας.

Λέγοντας έσοδα εννοούμε κάθε αύξηση της καθαρής θέσης μιας οικονομικής μονάδας, η οποία προέρχεται από τις κύριες και δευτερεύουσες δραστηριότητές της. Μία δραστηριότητα η οποία μπορεί να δημιουργεί έσοδο είναι η πώληση εμπορευμάτων. Λέγοντας **έξοδα** εννοούμε κάθε μείωση της καθαρής θέσης της οικονομικής μονάδας, η οποία προέρχεται από τις κύριες και δευτερεύουσες δραστηριότητές της. Μία δραστηριότητα η οποία μπορεί να δημιουργεί έξοδο είναι η ανάλωση γραφικής ύλης .

Με τον όρο **ανόργανα στοιχεία** εννοούμε το σύνολο εκείνων των προσδιοριστικών παραγόντων που δεν έχουν άμεση σχέση με τις δραστηριότητες της επιχείρησης, δηλαδή, δεν προέρχονται άμεσα από τις λειτουργίες της. Τα ανόργανα στοιχεία τα διακρίνουμε αντίστοιχα σε έκτακτα κέρδη και έκτακτες ζημιές.

²⁴ Χ. Αλεξάκης, Ξανθάκης, Μ., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2007, σελ. 102-103.

Έκτακτο κέρδος είναι κάθε αύξηση της καθαρής θέσης μιας οικονομικής μονάδας, η οποία δεν προέρχεται από τις δραστηριότητες της τελευταίας αλλά οφείλεται σε τυχαία (έκτακτα) γεγονότα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα κέρδη από λαχεία, κέρδη από πώληση περιουσιακών στοιχείων.

Έκτακτη ζημιά είναι κάθε μείωση της καθαρής θέσης της οικονομικής μονάδας, η οποία δεν προέρχεται από τις δραστηριότητες της τελευταίας αλλά οφείλεται σε τυχαία (έκτακτα) γεγονότα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η καταστροφή στοιχείων ενεργητικού από πυρκαγιά. Τα έξοδα αυτά χαρακτηρίζονται ως έκτακτα ή ως έκτακτες ζημίες και **δεν** ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος, αλλά καταχωρούνται στο λογαριασμό «έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα» και τους υπολογαριασμούς του που μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα χρήσεως και όχι στα αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως.²⁵

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ :

Οργανικά έξοδα :

1. Αμοιβές προσωπικού
2. εργοδοτικές εισφορές
3. Τόκοι δανείων
4. Αποσβέσεις παγίων

Οργανικά έσοδα :

1. έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων
2. έσοδα από παροχή υπηρεσιών
3. έσοδα από πωλήσεις προϊόντων

Έκτακτα και ανόργανα έξοδα :

²⁵ Χ. Αλεξάκης, Ξανθάκης, Μ., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2007, σελ. 87-89.

1. Τόκοι υπερημερίας
2. Ποινικές ρήτρες
3. Κλοπές και υπεξαιρέσεις
4. Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές
5. Οι απώλειες (ζημιές) από πυρκαγιές ή μεταφορές που δεν καλύπτονται ασφαλιστικά
6. Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις
7. Καταπτώσεις εγγυήσεων
8. Ζημιές από εκποιήσεις ακινήτων

Έκτακτα και ανόργανα έσοδα :

1. έσοδα από ποινικές ρήτρες
2. έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων
3. Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές
4. Κέρδη από εκποιήσεις ακινήτων
5. Κέρδη από λαχνούς ομολογιακών δανείων

Το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης διακρίνεται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής:

1. Μικτό Αποτέλεσμα
2. Μερικό Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης
3. Ολικό Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης
4. Αποτέλεσμα Χρήσης

3.4. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Η ανάλυση των πραγματοποιηθέντων εσόδων και εξόδων σε κατηγορίες ανάλογα με τις δραστηριότητες της επιχείρησης επιτρέπει στον χρηματοοικονομικό αναλυτή να αξιολογήσει την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργεί έσοδα και να πραγματοποιεί κέρδη. Η πληροφόρηση την οποία παρέχει μια κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την αξιολόγηση της κερδοφορίας μιας επιχείρησης συνήθως σε συγκριτική βάση με άλλες επιχειρήσεις, κυρίως ανταγωνιστικές και με τον μέσο όρο του κλάδου, στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

Το οικονομικό αποτέλεσμα είναι εκείνο, που βαρύνει στην εκτίμηση της αξίας της περιουσίας της επιχειρήσεως. Πράγματι, τα κονδύλια του ενεργητικού δεν εκφράζουν τίποτε περισσότερο από μία αξία, της οποίας η ακρίβεια είναι σχετική, αφού μόνο η ρευστοποίηση της σε τρέχουσες τιμές θα μπορούσε να δώσει την αληθινή της αξία. Η αξία της επιχειρήσεως σαν ζωντανό κερδοφόρο σύνολο μπορεί να αποτιμηθεί ψηλότερα από την αξία των περιουσιακών της στοιχείων, πράγμα που εξαρτάται πρώτιστα από τη μέση αποδοτικότητά της τα τελευταία χρόνια. Ο ρόλος του λογαριασμού αυτού βρίσκεται σε δεύτερη μοίρα, αφού θεωρείται ως απλό συμπλήρωμα του ισολογισμού, αλλά και διότι στην πράξη είχε επικρατήσει ο όρος «ισολογισμός» να περικλείει και τον λογαριασμό αποτελεσμάτων. Βασική προϋπόθεση για τον έλεγχο των αποτελεσμάτων είναι η ανάλυση των ετήσιων αποτελεσμάτων χρήσης κατά ομάδα προϊόντων και η ύπαρξη προκαθορισμένων στόχων πωλήσεων, κόστους πωληθέντων, εξόδων εκμετάλλευσης και ανόργανων εξόδων μέσω ετήσιου προϋπολογισμού και μακροπρόθεσμου προγράμματος επιχειρησιακής δράσης (business plan). Η κατά ομάδα ανάλυση των αποτελεσμάτων χρήσης, προϋπολογιστικά και αιτιολογιστικά κατά τρίμηνο και μήνα βοηθάει ουσιαστικά στην έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων.²⁶

²⁶ Α. Τσακλαγκάνος, Χρηματοδότηση και Αξιολόγηση Επενδύσεων, τόμος Γ, εκδοτικός οίκος αφών Κυριακίδη, 1980, σελ. 67-69.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

4.1.ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων καταρτίζεται υποχρεωτικά στην περίπτωση που γίνεται διάθεση αποτελεσμάτων. Ο πίνακας διάθεσης των αποτελεσμάτων είναι το τρίτο στη σειρά λογιστικό έγγραφο τέλους χρήσεως, το οποίο κατά την ελληνική νομοθεσία (Ν. 2190/1920, άρθρο 42) συντάσσεται και δημοσιεύεται από τις ελληνικές επιχειρήσεις. Η σύνταξη και δημοσίευση είναι υποχρεωτική, όταν γίνεται διάθεση αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που υπάρχουν ζημιές προηγούμενων χρήσεων, δεν είναι δυνατή η διανομή οποιουδήποτε ποσού, αν δεν εξαλειφθούν αυτές είτε με κέρδη είτε με αποθεματικά.

Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων δημοσιεύεται στο τέλος κάθε χρήσεως, σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά. Όλα τα στοιχεία του πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων απεικονίζονται σε δύο στήλες, οι οποίες αντιστοιχούν στη χρήση του ισολογισμού και στην προηγούμενη αυτού χρήση.

Ο πίνακας αυτός αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος προσδιορίζονται τα προς διάθεση κέρδη χρήσης μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος από τα καθαρά αποτελέσματα χρήσης και στο δεύτερο μέρος εμφανίζεται ο τρόπος διάθεσης των εν λόγω κερδών χρήσης για διανομή μερίσματος, σχηματισμό διαφόρων αποθεματικών κεφαλαίων, που προβλέπονται από το νόμο ή από ειδικές διατάξεις του καταστατικού ή από αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.

4.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων η επιχείρηση αναγράφει πληροφορίες σχετικά με το ποσό των κερδών που διανέμει και σε ποιους το διανέμει τόσο για την παρούσα λογιστική χρήση όσο και για την αμέσως προηγούμενη.

Τα κέρδη προς διάθεση μιας ανώνυμης εταιρίας αποτελούνται από:²⁷

- Τα κέρδη της παρούσας χρήσης.
- Τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων που πρόκειται να διανεμηθούν στην παρούσα.
- Τα αποθεματικά που προορίζονται για διανομή στην παρούσα χρήση.
- Το φόρο εισοδήματος.

Μετά την αφαίρεση των φόρων, ορισμένο ποσό από τα κέρδη παραμένει στην εταιρία και αυξάνει τα αποθεματικά της, ενώ το υπόλοιπο διανέμεται:

- Στους μετόχους της εταιρίας υπό τη μορφή μερισμάτων.
- Στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας ως αμοιβή τους.

Συνήθως στο τέλος παραμένει αδιανεμήτο ένα ποσό κερδών. Πρόκειται για τα κέρδη εις νέο, τα οποία θα ενσωματωθούν στα κέρδη της επόμενης χρήσης, για να προσδιορισθεί το ποσό των κερδών προς διάθεση.

Η εταιρία έχει ως στόχο της την πραγματοποίηση κερδών και την διανομή τους, είτε με την μορφή αμοιβών προς τα μέλη του Δ.Σ. ή και προς το προσωπικό της εταιρίας, είτε ως μέρισμα στους μετόχους και τους κατόχους ιδρυτικών τίτλων, είτε για την καταβολή του φόρου εισοδήματος της εταιρίας.

²⁷ Α.Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 135-138.

Μέρος, όμως, των κερδών δεν εξέρχεται από το νομικό πρόσωπο της εταιρίας, δηλαδή δε διανέμεται, αλλά σύμφωνα με διατάξεις του νόμου ή του καταστατικού παραμένει στην εταιρία με την **μορφή αποθεματικών ή κερδών εις νέον**.

Ο όρος διάθεση κερδών περιλαμβάνει τόσο τη διανομή (μερίσματα και εκτός μισθού αμοιβές Δ.Σ.), στην οποία εντάσσονται τα κέρδη που εξέρχονται από την εταιρία, όσο και την αποθεματοποίηση των κερδών, στην οποία εντάσσονται τα κέρδη που δεν διανέμονται, αλλά παραμένουν στην εταιρία.

Σύμφωνα με το Ν.2190/1920 και το Π.Δ. 1123/80 η μορφή του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, που πρέπει να συντάσσουν και δημοσιεύσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις, είναι εκείνη του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, όπως δίνεται αμέσως πιο κάτω.

Υπόδειγμα βάσει του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (Λ/88)

		Πόσα κλειόμενης χρήσεως 20ΧΧ Ευρώ.	Πόσα προηγούμενης χρήσεως 20Χ0 Ευρώ.
88.00 ή 88.01 (86.99)	Καθαρά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) χρήσεως	xxx	Χxx
88.02-04 (42.00-02)	(+) ή (-): Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (κερδών ή ζημιών) προηγούμενων χρήσεων	xxx	Χxx
88.06 (42.04)	(+) ή (-): Διαφορές φορολογικού ελέγχου. προηγούμενων χρήσεων	(xxx)	(xxx)
88.07 (Υπολ/σμοί 41)	(+) : Αποθεματικά προς διάθεση	<u>xxx</u>	<u>Χxx</u>
	Σύνολο	xxx	Χxx

88.08	Μείον: 1. Φόρος εισοδήματος xxx xxx		
88.09(63.00)	2. Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι <u>xxx xxx</u>	<u>xxx</u>	<u>Χxx</u>
88.99	Κέρδη προς διάθεση	xxx	Χxx
Ή			
88.98	Ζημίες εις νέο	xxx	Χxx
	Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής :	xxx	Χxx
41.02	1. Τακτικό αποθεματικό	xxx	Χxx
53.01	2. Πρώτο μέρισμα	xxx	Χxx
53.01	3. Πρόσθετο μέρισμα .	xxx	Χxx
41.03	4. Αποθεματικά καταστατικού (αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις) xxx	xxx	
41.04-05	5. Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά (αναφέρεται ο σκοπός)	xxx	Χxx
41 .08	6. Αφορολόγητα αποθεματικά (αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις) xxx	xxx	
41.90	6α. Αποθεματικά από απαλλασσόμενα της φορολογίας έσοδα	xxx	Χxx
41.91	6β. Αποθεματικά από έσοδα φορολογηθ. Κατ' ειδικό τρόπο	xxx	Χxx
41.92	6γ. Αποθεματικά από κέρδη τεχνικών και οικοδομικών επιχειρήσεων	xxx	Χxx
53.08	7. Αμοιβές από ποσοστά μελών διοικητικού συμβουλίου	xxx	Χxx
42.00	8. Υπόλοιπο κερδών εις νέο	xxx	Χxx

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

5.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Το προσάρτημα του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων περιέχει διάφορες πρόσθετες πληροφορίες και επεξηγήσεις σε ότι αφορά τη σύνταξη και το περιεχόμενο του ισολογισμού και της καταστάσεως των αποτελεσμάτων, όπως πληροφορίες σχετικές με τις αποτιμήσεις των περιουσιακών στοιχείων, τις αποσβέσεις κ.α. Το προσάρτημα, αποτελεί μέρος του ισολογισμού με την ευρεία του όρου έννοια ή αλλιώς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και συντάσσεται και δημοσιοποιείται υποχρεωτικά με την καταχώρησή του στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης του Υπουργείου Εμπορίου. Δεν δημοσιεύεται όμως στις εφημερίδες, όπως συμβαίνει με τις λοιπές καταστάσεις.²⁸

5.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

1. Τη σύνταξη και δομή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως τυχόν αλλαγές στη μορφή, δομή και ονομασίες των λογαριασμών.
2. Τις μεθόδους αποτιμήσεως των περιουσιακών στοιχείων, τις μεθόδους αποσβέσεων των παγίων και τις γενόμενες αναπροσαρμογές των παγίων.
3. Τις συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων.
4. Το μετοχικό κεφάλαιο.
5. Τα ποσά των υποχρεώσεων, δεσμεύσεων, εγγυήσεων, προβλέψεων.
6. Τον κύκλο εργασιών, τα έκτακτα έσοδα και έξοδα και εκείνα που αφορούν παρελθούσες διαχειριστικές χρήσεις.

²⁸ Α.Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 189.

7. Το μέσο όρο του αριθμού των απασχοληθέντων ατόμων στη διάρκεια της χρήσεως. (Τσακλαγκάνου Α. Αγγέλου, 1980)

Το Προσάρτημα έρχεται αν συμπληρώσει το κενό που παρουσιάζεται μέχρι τώρα στις λογιστικές καταστάσεις δίνοντας πληροφορίες ποιοτικού χαρακτήρα.

5.3. ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Στις παραπάνω λογιστικές καταστάσεις που αναλύθηκαν παρέχονται μόνο ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση μιας οικονομικής μονάδας και καθόλου ποιοτικές, με αποτέλεσμα η πληροφόρηση η οποία δημιουργείται να είναι αναγκαστικά περιορισμένη.

Επομένως, οι πληροφορίες που φτάνουν στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, δηλαδή στα τρία πρόσωπα, δεν επαρκούν. Στο σημείο αυτό το Προσάρτημα έρχεται αν καλύψει αυτό το κενό στην πληροφόρηση, παρέχοντας επιπλέον, ποιοτικές πληροφορίες. Στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο είναι καθορισμένες εκείνες οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα και οι σημαντικότερες είναι οι παρακάτω:²⁹

- Είναι υποχρεωτική η αναφορά των μεθόδων που τηρούνται για τον υπολογισμό της αναπροσαρμογής των παγίων στοιχείων της επιχείρησης.
- Είναι υποχρεωτική η αναφορά τυχόν παρεκκλίσεων που έγιναν κατά τη λογιστική χρήση στη χρησιμοποίηση των καθιερωμένων λογιστικών μεθόδων από την επιχείρηση.
- Είναι υποχρεωτική η αναφορά των μεθόδων αποτίμησης των μέσων δράσης.
- Είναι υποχρεωτική η αναφορά των μεθόδων υπολογισμού τόσο των αποσβέσεων όσο και των προβλέψεων της τρέχουσας λογιστικής χρήσης.

²⁹ Α.Παπαναστασάτος και Σαρσέντης, Β., Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, 2002, σελ. 203.

- Είναι υποχρεωτική η αναφορά στο περιεχόμενο και τη συνδεσμολογία των λογαριασμών των συναλλαγματικών διαφορών κλπ.
- Είναι υποχρεωτική η αναφορά στις μεταβολές των στοιχείων του πάγιου ενεργητικού καθώς και των αποσβέσεων της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) τηρεί τα δικά της Λογιστικά Πρότυπα σύμφωνα με τις Λογιστικές Οδηγίες της Ε.Ε. προσαρμοσμένες με τις λογιστικές διατάξεις της νομοθεσίας περί εταιρειών καθώς και την νομοθετημένη λογιστική τυποποίηση . (Ε.Γ .Λ.Σ.).

Η αντιμετώπιση των θεμάτων που είχε μπροστά του ένας Έλληνας ορκωτός Λογιστής γινόταν με βάση τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, την φορολογική νομοθεσία και το Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.), πρότυπα τα οποία σύμφωνα με μελέτες και έρευνες ήταν ελλιπή και συνήθως εσφαλμένα λόγω των μη έγκυρων επεμβάσεων του νομοθέτη σύμφωνα με αυτά καθώς και στις παραβιάσεις των λογιστικών αρχών και στα λανθασμένα (νοθεμένα) αποτελέσματα που διεξήγαγε από τους ισολογισμούς των επιχειρήσεων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να σβήσει τα προαναφερθέντα προβλήματα, να εναρμονίσει τις διαφορές στα λογιστικά πρότυπα και λογιστικές αρχές των διαφορετικών χωρών και να υπάρχει μια αξιόπιστη και συγκρίσιμη κατάσταση περί των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης, αποφάσισε να καταστήσει υποχρεωτική από όλες τις χώρες-μέλη, την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) μέσα σ' ένα χρονικό διάστημα που οριοθετείτε μέχρι το 2005. Βέβαια, η ελληνική νομοθεσία με το νόμο 2992/20-3-2002 από 01/01/2003 επέβαλε στις εισηγμένες στο Χ.Α.Α. εταιρείες να εφαρμόζουν τα Δ.Λ.Π.. Θεωρούμε κατάλληλη αυτή τη στιγμή να δώσουμε έναν ορισμό των Δ.Λ.Π.

«Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ή Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης) είναι μια επιλεγμένη σειρά γενικά παραδεγμένων Λογιστικών Αρχών και Μεθόδων που αποβλέπουν στην κατάρτιση και παρουσίαση των

Οικονομικών Καταστάσεων των εταιρειών, με εισηγμένες κυρίως τις μετοχές του στο Χρηματιστήριο, μετά από αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στην («εύλογη») αξία τους, ώστε οι παρεχόμενες με αυτές χρηματοοικονομικές πληροφορίες να είναι ομοιόμορφες και αξιόπιστες σε Διεθνές επίπεδο». (βλ. περιοδικό Λογιστικής έκδοση 4/08/05 τεύχος 603).

Τα Διεθνή Λογιστικά πρότυπα, θεσπίζονται από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee – IASC), η οποία συστήθηκε στις 29 Ιουλίου 1973, μετά από συμφωνία των Λογιστικών Σωμάτων της Αυστραλίας, Καναδά. Γερμανίας, Μεξικού, της Γαλλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιαπωνίας, της Ολλανδίας, της Ιρλανδίας και των Η.Π.Α.

Σκοπός της IASC είναι να διαμορφώνει τα Λογιστικά Πρότυπα και να δημοσιεύει στο κοινό και να ασχολείται με την συνεχή βελτίωση και εναρμόνιση των κανόνων αυτών σχετικά με την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων. Ένα πρέπει να εξασφαλίζεται: ότι οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις είναι σύμφωνα με τους κανόνες των Διεθνή Λογιστικών Προτύπων που πρέπει να τηρούνται από τις εταιρείες.

Πεδίο εφαρμογής των προτύπων είναι η αντιμετώπιση «ουσιωδών θεμάτων και δεν αποσκοπούν στην ρύθμιση επουσιωδών θεμάτων». Η εφαρμογή τους γίνεται στο σύνολο εκτός αν αναφέρεται στο δημοσιευμένο πρότυπο η περιορισμένη εφαρμογή του ενός και η εφαρμογή τους αρχίζει από την ημερομηνία ισχύος .

6.2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Σύμφωνα με την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων -IASC- (International Accounting Standards Committee), τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) μπορούν να εφαρμοστούν σε όλες τις επιχειρήσεις που καταρτίζουν οικονομικές καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιριών. Έχουν σχεδιαστεί να είναι επαρκώς ευπροσάρμοστα, για να

μπορούν να εφαρμόζονται στις ανάγκες κάθε επιχείρησης. Για την εφαρμογή των ΔΛΠ θα πρέπει να γίνει μετάβαση από τα Εθνικά Λογιστικά Πρότυπα σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Παρουσίασης Νο 1, το οποία αφορά στην πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ. Αρχικά, θα πρέπει να συνταχθεί ένας ισολογισμός (η δημοσίευση του δεν είναι υποχρεωτική) που θα εμφανίζει τη μετάβαση από τα Εθνικά στα ΔΛΠ. Στην οικονομική χρήση 2004 οι εταιρίες θα πρέπει να παρακολουθούν τα λογιστικά τους γεγονότα με βάση τη νομοθεσία του Ν. 2190/1920 και των ΔΛΠ συγχρόνως, έτσι ώστε οι οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2005 να μπορούν να συγκριθούν με εκείνες του 2004.

Οι οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τα ΔΛΠ, είναι πέντε: Ισολογισμός, Αποτελέσματα χρήσεως, Κατάσταση ταμειακών ροών, Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων, Προσάρτημα.

Έτσι, από την οικονομική χρήση 2005 όλες οι εταιρίες που έχουν τις μετοχές τους εισηγμένες στο χρηματιστήριο είναι υποχρεωμένες να εφαρμόσουν πλήρως τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα το ρόλο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στη λογιστική και την οικονομική ζωή των επιχειρήσεων, είναι απαραίτητο να σημειώσουμε επιγραμματικά τις σημαντικότερες διαφορές των ΔΛΠ σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ).

6.2.1. Πρότυπο ΔΛΠ 7

Ο σκοπός του ΔΛΠ 7 είναι να απαιτήσει την παροχή πληροφοριών για τις ιστορικές μεταβολές στα μετρητά και τα ισοδύναμα μετρητών μίας οντότητας μέσω της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, ούτως ώστε να παρέχονται στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων οι κατάλληλες πληροφορίες για τις ταμειακές ροές της οντότητας που προέρχονται από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες³⁰.

³⁰ Α. Γεωργίου, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, 2003, σελ. 43-49.

Το ΔΛΠ 7 δεν υποχρεώνει την υιοθέτηση συγκεκριμένης δομής και διάταξης των στοιχείων της Κατάστασης Ταμειακών Ροών. Απλώς καθορίζει όπως οι ταμειακές ροές ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες: λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες³¹.

- Αν και δίνεται μία ενδεικτική ταξινόμηση και παρουσίαση των στοιχείων στο Προσάρτημα του ΔΛΠ 7, η κάθε οντότητα είναι ελεύθερη να παρουσιάζει την Κατάσταση Ταμειακών Ροών της με τον τρόπο που είναι πιο κατάλληλος για τις δραστηριότητές της
- Σημειώνεται ότι είναι πιθανό μία συναλλαγή να συμπεριλαμβάνει ταμειακές ροές που ταξινομούνται διαφορετικά, π.χ. η αποπληρωμή ενός δανείου σε μετρητά συμπεριλαμβάνει τόσο τόκους (λειτουργικό στοιχείο) όσο και αποπληρωμή κεφαλαίου (χρηματοδοτικό στοιχείο).

Οι πιο πάνω πληροφορίες είναι χρήσιμες στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς τους δίνουν τη δυνατότητα να αξιολογούν (Γεωργίου, 2003):

- (α) τις μεταβολές στο ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της οντότητας .
- (β) τις μεταβολές στη χρηματοοικονομική της δομή (συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας και της φερεγγυότητας).
- (γ) την ικανότητά της να αφομοιώνει τις αλλαγές στο περιβάλλον και να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες με σωστό προγραμματισμό στις εισπράξεις και τις πληρωμές.
- (δ) την ικανότητά της να παράγει μετρητά και ισοδύναμα μετρητών.
- (ε) τη δυνατότητά της να παράγει μελλοντικές ταμειακές ροές, και
- (στ) την πιθανότητα να αντιμετωπίσει προβλήματα ρευστότητας στο μέλλον.

Το ΔΛΠ 7 προβλέπει ότι η κάθε οντότητα πρέπει να ετοιμάζει μία Κατάσταση Ταμειακών Ροών (ΚΤΡ) σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΛΠ 7 και να την παρουσιάζει

³¹ Α. Γεωργίου, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, 2003, σελ. 43-45..

ως αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών της καταστάσεων για κάθε περίοδο για την οποία παρουσιάζονται χρηματοοικονομικές καταστάσεις³².

Επενδυτικές δραστηριότητες είναι η απόκτηση και η εκποίηση μακροπρόθεσμων στοιχείων ενεργητικού και άλλων επενδύσεων που δεν συμπεριλαμβάνονται στα ισοδύναμα μετρητών.

Ισοδύναμα μετρητών είναι οι υψηλής ρευστότητας βραχυπρόθεσμες επενδύσεις, που είναι άμεσα μετατρέψιμες σε μετρητά χωρίς σημαντικό κίνδυνο για μεταβολή στην αξία τους.

Λειτουργικές δραστηριότητες είναι οι δραστηριότητες της οντότητας που παράγουν το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων, καθώς και άλλες δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στις επενδυτικές ή χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών είναι πολύ σημαντική τόσο για τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων όσο και για τη διεύθυνση της οντότητας.

Οι χρήστες ενδιαφέρονται για τις ταμειακές ροές της οντότητας ούτως ώστε να μπορούν να αξιολογούν την ικανότητά της:

- (α) να ρευστοποιεί τα κέρδη της
- (β) να πληρώνει μερίσματα, και
- (γ) να χρηματοδοτεί επενδύσεις που παράγουν επιπρόσθετες ταμειακές ροές

Επιπρόσθετα, και η διεύθυνση της οντότητας χρειάζεται την Κατάσταση Ταμειακών Ροών ούτως ώστε να αξιολογεί την ικανότητά της:

- (α) να διακανονίζει τις υποχρεώσεις της
- (β) να συνεχίζει τις λειτουργικές της δραστηριότητες, και
- (γ) να καταβάλλει μερίσματα στους επενδυτές της.

³² Α. Γεωργίου, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, 2003, σελ. 37-39.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 1

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 200Χ

ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ

ΟΜΙΛΟΥ –ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΠΟΣΑ ΣΕ ---- ΕΥΡΩ
Λειτουργικές δραστηριότητες	
Εισπράξεις από πελάτες	XX
Πληρωμές σε προμηθευτές, πιστωτές και εργαζόμενους	<u>(XX)</u>
Ταμιακές ροές από τις λειτουργικές δραστηριότητες	XX
Πληρωμές φόρου εισοδήματος	<u>(XX)</u>
Καθαρές ταμιακές ροές από τις λειτουργικές δραστηριότητες	
	<u>XX</u>
Επενδυτικές δραστηριότητες	
Πληρωμές για απόκτηση συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες	(XX)
Πληρωμές για απόκτηση ενσωμάτων παγίων και άυλων στοιχείων	(XX)
Πληρωμές για απόκτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων	(XX)
Εισπράξεις από πώληση συμμετοχών, ενσωμάτων παγίων, άυλων στοιχείων και χρηματοοικονομικών στοιχείων	XX
Εισπράξεις από επιχορηγήσεις ενσωμάτων παγίων	XX
Εισπράξεις από τόκους, μερίσματα και ενόικια των στοιχείων των επενδυτικών δραστηριοτήτων	<u>XX</u>
Καθαρές ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	
	<u>XX</u>

Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Εισπράξεις /Πληρωμές από αύξηση /μείωση μετοχικού κεφαλαίου	XX
Εισπράξεις από ληφθέντα δάνεια	XX
Πληρωμές για δάνεια και τόκους	(XX)
Πληρωμές για μισθώματα χρηματοδοτικών μισθώσεων	(XX)
Πληρωμές μερισμάτων	(XX)
Καθαρές ταμιακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	<u>XX</u>
Καθαρή αύξηση /μείωση ταμιακών διαθεσίμων χρήσεως	XX
Ταμιακά διαθέσιμα στην αρχή της χρήσεως	<u>XX</u>
Ταμιακά διαθέσιμα στη λήξη της χρήσεως	<u>XX</u>

6.2.2. Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων

Κύριος σκοπός κατάρτισης της συγκεκριμένης κατάστασης είναι η παροχή πληροφοριών για τις μεταβολές που παρουσιάζουν τα στοιχεία της Καθαρής Θέσης.

Περιέχει τα εξής στοιχεία για δύο συνεχόμενες λογιστικές χρήσεις:

- Τα **υπόλοιπα των λογαριασμών** των στοιχείων που συνθέτουν την καθαρή θέση (ίδια κεφάλαια) στην αρχή της χρήσης ή στο τέλος της προηγούμενης.
- Τα **γεγονότα** (αίτια) που οδήγησαν σε αύξηση ή μείωση των υπολοίπων των λογαριασμών των στοιχείων της καθαρής θέσης στη διάρκεια της χρήσης.
- Τα **νέα** (προσαρμοσμένα) **υπόλοιπα** των λογαριασμών των στοιχείων της Καθαρής Θέσης στο τέλος της χρήσης.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 2

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 200X

ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ

ΟΜΙΛΟΥ-ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΟΣΑ ΣΕ ----- ΕΥΡΩ	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Διαφορές αναπροσαρμογ ής και επιχορηγήσεις	Αποθεματικά κεφάλαια	Διαφορές ενοποίησης	Αποτελέσματα εις νέον	Ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου	Σύνολο μετόχων μητρικής	Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπα 31.12.200X-1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές Ιδίων Κεφαλαίων χρήσεως 200X										
Αυξήσεις /Μειώσεις Μετοχικού Κεφαλαίου	X	X						X		X
Καταθέσεις μετόχων για αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου							X	X	X	X
Διαφορές αναπροσαρμογής ενσωμάτων παγίων			X					X	X	X
Μείον: Κεφαλαιοποιηθείσες	X		(X)							
Διαφορές αποτίμησης χρηματοπιστωτικών μέσων			X					X	X	X
Μείον: Μεταφερθείσες στα αποτελέσματα			(X)					(X)		(X)
Επιχορηγήσεις ενσωμάτων παγίων			X					X	X	X
Μείον: Μεταφερθείσες στα αποτελέσματα			(X)					(X)		(X)
Συναλλαγματικές διαφορές			X					X	X	X
Μείον: Μεταφερθείσες στα αποτελέσματα			(X)					(X)	(X)	(X)
Φόρος εισοδήματος και διαφορές φορολογικού ελέγχου						(X)		(X)	(X)	(X)
Λοιπές μεταβολές ιδίων κεφαλαίων	X			(X)						
Διαφορές ενοποίησης					(X)			(X)		(X)

Μείον: Μεταφερθείσες στα αποτελέσματα								(X)		(X)
Κέρδη /ζημίες χρήσεως				X		X		X	X	X
Προτεινόμενα μερίσματα						(X)		(X)		(X)
Υπόλοιπα 31.12.200X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

6.3. ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΪΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ένα μεγάλο μέρος στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων καταλαμβάνει το κεφάλαιο ενσώματα και άυλα περιουσιακά στοιχεία.☐ Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις βάσει των ΕΛΠ αποτιμώνται με την αξία κτήσεώς τους, ενώ τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ 16) δίνουν το δικαίωμα να αποτιμάται μία ενσώματη ακινητοποίηση με την πραγματική αξία της (fair value), είναι δηλαδή η αξία πώλησης, η οποία υπολογίζεται είτε μέσω πραγματογνώμωνων είτε με τη μέθοδο της αναπροσαρμογής.³³

Τα πάγια αναπροσαρμόζονται στην τρέχουσα αξία και αν η διαφορά με τη λογιστική αξία είναι θετική, καταχωρείται στις αναπροσαρμογές, αν είναι αρνητική (απομείωση), στα κέρδη εις νέον. Η αναπροσαρμογή στην Ελλάδα γίνεται ανά τέσσερα χρόνια και με συγκεκριμένα ποσοστά (νόμος 2065/1992) και περιορίζεται μόνο σε γήπεδα κτίρια, ενώ το ΔΛΠ 16 προβλέπει η αναπροσαρμογή να γίνεται από την εταιρία όποτε αυτή θέλει και σε όλες τις ενσώματες ακινητοποιήσεις με βάση την αξία την οποία βρίσκει η εταιρεία.³⁴

Όσον αφορά στα άυλα περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με το ΔΛΠ 38 το διάστημα δημιουργίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων χωρίζεται σε δύο στάδια: στο στάδιο της έρευνας και σε αυτό της ανάπτυξης. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο στάδιο της έρευνας καταχωρούνται στα αποτε-λέσματα χρήσεως, ενώ στη φάση της ανάπτυξης οι πραγματοποιούμενες δαπάνες κεφαλαιοποιούνται. Για την αποτίμηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων ισχύουν όσα αναφέραμε στις ενσώματες ακινητοποιήσεις. Τα έξοδα ιδρύσεως και α' εγκαταστάσεως σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο παγιοποιούνται και αποσβένονται εντός πενταετίας, σε αντίθεση με τα ΔΛΠ που καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως³⁵.

³³ Α. Γεωργίου, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, 2003, σελ. 48-50.

³⁴ Α. Γεωργίου, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, 2003, σελ. 48-50.

³⁵ Α. Γεωργίου, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, 2003, σελ. 48-50.

Οι εταιρίες διενεργούν τις αποσβέσεις των παγίων τους βάσει νόμου, ενώ σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μία επιχείρηση προσδιορίζει η ίδια τις αποσβέσεις που θα διενεργήσει. Το ΔΛΠ 2 αναφέρεται στα αποθέματα, τα οποία βάσει προτύπου αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της αξίας κτήσεως και της ρευστοποιήσιμης αξίας, ενώ βάσει του Ν.2190/1920 οι ελληνικές εταιρίες τα αποτιμούν στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της αξίας κτήσεως και της τιμής αγοράς.

6.4. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΛΠ ΚΑΙ ΕΛΠ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι μία σειρά λογιστικών αρχών και μεθόδων που αποσκοπούν στην καλύτερη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών. Τα ΔΛΠ αφορούν κυρίως εταιρείες εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Το αποτέλεσμα είναι οι οικονομικές καταστάσεις των εν λόγω εταιρειών να είναι αξιόπιστες σε διεθνές επίπεδο και ομοιόμορφες.

Τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις λογιστικές οδηγίες της ΕΕ έχουν ορισμένες διαφορές με τα ΔΛΠ. Σε ότι αφορά τους κανόνες αποτίμησης στα ΕΛΠ κύριο μέλημα είναι η βιωσιμότητα της επιχείρησης, ενώ στα ΔΛΠ προτάσσεται κυρίως η πληροφόρηση των επενδυτών.

Επίσης διαφορές παρατηρούνται στους κανόνες για την αποτίμηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων π.χ. πάγια περιουσιακά στοιχεία. Σύμφωνα με τα ΔΛΠ η αποτίμηση στην εύλογη αξία με βάση δηλαδή τακτικές εκτιμήσεις από επαγγελματίες εκτιμητές. Από την άλλη πλευρά οι λογιστικές οδηγίες της ΕΕ κατά συνέπεια και τα ΕΛΠ υιοθετούν την αρχή του ιστορικού κόστους.

Από τις διατάξεις των οδηγιών της ΕΕ βλέπουμε την μεταχείριση του μετόχου ως προσώπου που αποκτά τις μετοχές για μόνιμη κατοχή οπότε ενδιαφέρεται για την πρόοδο της εταιρείας. Στα ΔΛΠ πάνω απ' όλα είναι η οικονομική πραγματικότητα και όχι ο νομικός τύπος της επένδυσης «Η ουσία πάνω από τον τύπο».

Η αρχή αυτή των ΔΛΠ εάν και σε ορισμένες περιπτώσεις υιοθετείται από τα ΕΛΠ, εντούτοις εκλαμβάνεται ως μία ξεχωριστή αρχή. Αυτό οφείλεται στο ότι τα ΔΛΠ εξετάζουν τη λογιστικοοικονομική πλευρά, ενώ τα ΕΛΠ εξετάζουν κυρίως τη νομική πλευρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

7.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μια συστηματική ανάλυση απαιτεί τη διεξαγωγή διαχρονικών (time-series) και διαστρωματικών (cross-sectional) συγκρίσεων μεταξύ επιχειρήσεων. Κατά τις συγκρίσεις αυτές, εξετάζεται η συμπεριφορά διαφόρων μετρήσεων και μεγεθών τα οποία υπολογίζονται με βάση καταστάσεις κοινών μεγεθών, καταστάσεις τάσης και αριθμοδείκτες προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα για τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα μιας επιχείρησης³⁶.

Ο τρόπος διεξαγωγής των διαχρονικών και διαστρωματικών συγκρίσεων και οι δυσκολίες που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή αυτών των συγκρίσεων αποτελούν αντικείμενο αυτού του κεφαλαίου. Συγκεκριμένα στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζουμε τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή συγκρίσεων επί των στοιχείων τα οποία παρέχουν επιχειρήσεις, τις διάφορες μορφές συγκρίσεων, τα προβλήματα τα οποία προκύπτουν όταν διεξάγονται αυτές οι συγκρίσεις και τέλος, τους λόγους οι οποίοι παροτρύνουν επιχειρήσεις να επιλέγουν διαφορετικές λογιστικές μεθόδους και να παρουσιάζουν διαφορετικές εκτιμήσεις για τα ίδια λογιστικά γεγονότα στις ετήσιες λογιστικές καταστάσεις.

³⁶ Γ. Ευθύμογλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 15-17.

7.2. ΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι αναλύσεις των λογιστικών καταστάσεων διεξάγονται με τη βοήθεια των εξής μέσων:

1. Καταστάσεων τάσης.
2. Καταστάσεων κοινών μεγεθών.
3. Αριθμοδεικτών Διαφόρων στατιστικών εκτιμήσεων.

7.2.1. Καταστάσεις κοινών μεγεθών

Ο βασικότερος λόγος για τη χρήση καταστάσεων κοινών μεγεθών είναι ότι επιτρέπουν συγκρίσεις των λογιστικών καταστάσεων επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους. Η επίδραση του μεγέθους απομακρύνεται εκφράζοντας τα ποσά των λογαριασμών του ισολογισμού ως ποσοστό του συνόλου του ενεργητικού ή του συνόλου των κεφαλαίων και τα ποσά των λογαριασμών της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης ως ποσοστό των πωλήσεων³⁷.

Οι καταστάσεις κοινών μεγεθών χρησιμοποιούνται τόσο σε συγκρίσεις μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δηλαδή διαστρωματικές συγκρίσεις, όσο και σε συγκρίσεις της ίδιας επιχείρησης για μία σειρά ετών, δηλαδή διαχρονικές συγκρίσεις. Οι καταστάσεις αυτές επιτρέπουν να εξεταστούν θέματα σχετικά με τη σύνθεση του ενεργητικού, των κεφαλαίων, των διαφόρων εξόδων και να αναληφθούν οι απαιτούμενες ενέργειες, όπως για παράδειγμα μείωση κάποιων εξόδων, γιατί παραμένουν δυσανάλογα υψηλά σε σχέση με τον ανταγωνισμό ή την αύξηση των εσόδων από πωλήσεις προκειμένου να βελτιωθεί το μικτό κέρδος ως ποσοστό των πωλήσεων³⁸.

³⁷ Γ. Ευθύμογλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 25.

³⁸ Γ. Ευθύμογλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 27.

7.2.2. Καταστάσεις τάσης

Οι καταστάσεις τάσης επιτρέπουν την εξέταση των διαχρονικών μεταβολών των διαφόρων λογαριασμών των λογιστικών καταστάσεων και την εξαγωγή συμπερασμάτων για το ρυθμό μεταβολής αυτών των λογαριασμών. Η προετοιμασία καταστάσεων τάσης απαιτεί την επιλογή ενός έτους ως βάσης και τη διαίρεση των ποσών των επόμενων ετών με το ποσό του έτους – βάση.

7.2.3. Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες εκφράζουν μία μαθηματική σχέση μεταξύ ενός ποσού, το οποίο περιέχεται στον αριθμητή και ενός άλλου, το οποίο περιέχεται στον παρονομαστή του αριθμοδείκτη. Ένας αριθμοδείκτης είναι σημαντικός, εάν η σχέση μεταξύ των δύο ποσών μπορεί να ερμηνευθεί, είναι δηλαδή μια λογική και κατανοητή σχέση και εάν μπορεί να επηρεάσει τη λήψη κάποιων χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Η σχέση, για παράδειγμα, μεταξύ κόστους πωληθέντων και πωλήσεων εκπληρώνει τις δύο αυτές προϋποθέσεις, γιατί δείχνει τι ποσοστό των πωλήσεων αντιπροσωπεύει το κόστος τους και γιατί μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κάποιες χρηματοοικονομικές αποφάσεις, όπως εισόδου σε κάποιον κλάδο, ενώ η σχέση μεταξύ χρεογράφων και εξόδων μεταφοράς δεν παρέχει καμία λογική πληροφορία στον αναλυτή και είναι αμφίβολο εάν μπορεί να βοηθήσει τη λήψη κάποιων αποφάσεων.

Η λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων με τη βοήθεια αριθμοδεικτών γίνεται συνήθως μετά από διαχρονικές ή διαστρωματικές συγκρίσεις. Ένας σπουδαίος λόγος για την ευρεία χρήση αριθμοδεικτών είναι ότι επιτρέπουν στον αναλυτή να απομακρύνει την επίδραση του παράγοντα “μέγεθος” τόσο κατά τις διαστρωματικές όσο και κατά τις διαχρονικές συγκρίσεις. Η χρήση όμως αριθμοδεικτών για την απομάκρυνση του παράγοντα “μέγεθος” βασίζεται στην

υπόθεση ότι υπάρχει μια αυστηρά αναλογική σχέση μεταξύ αριθμητή και παρονομαστή του αριθμοδείκτη. Η αυστηρά καθορισμένη αναλογική σχέση μεταξύ αριθμητή και παρονομαστή του δείκτη αποκλείει την παρουσία μη γραμμικών σχέσεων ή γραμμικών σχέσεων με σταθερά, γιατί δεν είναι αυστηρά αναλογικές.

Ενδιαφέρον χαρακτηριστικό των αριθμοδεικτών είναι ότι επιτρέπουν στον αναλυτή την εύκολη προσαρμογή των λογιστικών αριθμών που περιέχονται στον αριθμητή και τον παρονομαστή του κάθε αριθμοδείκτη έτσι ώστε να περιέχουν ποσά τα οποία δεν έχουν αναγνωριστεί από τη λογιστική του ιστορικού κόστους. Τέτοιες προσαρμογές είναι αναγκαίες, αν ο αναλυτής έχει αξιόπιστες πληροφορίες ότι η τρέχουσα αξία στην αγορά των στοιχείων του ενεργητικού είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από τη λογιστική τους αξία, οπότε υπάρχουν αποθεματικά τα οποία δεν εμφανίζονται στα ίδια κεφάλαια, τα λεγόμενα αφανή ή μυστικά αποθεματικά (*secret reserves*). Επίσης προσαρμογές στις λογιστικές αξίες που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό αριθμοδεικτών είναι αναγκαίες, όταν ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού δεν έχουν καμία αξία εάν πουληθούν, όπως οι συναλλαγματικές διαφορές από δάνεια για κτήση παγίων ή τα έξοδα ίδρυσης και οργάνωσης, ή έχουν μικρότερη ρευστοποιήσιμη αξία από τη λογιστική αξία, όπως εμπορεύματα τα οποία δεν έχουν πουληθεί για μια σειρά ετών. Προσαρμογές ποσών τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό αριθμοδεικτών απαιτούνται επίσης και στην περίπτωση υποχρεώσεων οι οποίες είναι εκτός του ισολογισμού³⁹.

Μειονέκτημα των αριθμοδεικτών είναι ότι η διοίκηση μιας επιχείρησης μπορεί να αναλάβει ενέργειες οι οποίες έχουν ως αποκλειστικό στόχο την επιρροή τους και την εμφάνιση μιας επιθυμητής εικόνας στους χρήστες των λογιστικών καταστάσεων. Οι χρηματοοικονομικές και επενδυτικές αποφάσεις της διοίκησης καθώς και οι λογιστικές μέθοδοι που έχουν επιλεγεί μπορούν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τους αριθμοδείκτες. Η αξιοπιστία όμως, των αριθμοδεικτών βασίζεται στην αξιοπιστία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ενός τομέα ο οποίος εξετάζεται από τον εξωτερικό ελεγκτή. Συνεπώς, οι αριθμοδείκτες των

³⁹ Γ. Ευθύμογλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 45.

επιχειρήσεων οι οποίες δεν έχουν ελεγχθεί από εξωτερικούς ελεγκτές θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με πνεύμα ιδιαίτερου σκεπτικισμού, καθώς μπορεί να έχουν προκύψει μετά από προσπάθειες ωραιοποίησης των λογιστικών αριθμών.

Συχνά στη βιβλιογραφία αναφέρεται ένας αρκετά μεγάλος αριθμός αριθμοδεικτών. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, όμως ότι πολλοί από τους αριθμοδείκτες βασίζονται σε κοινές λογιστικές πληροφορίες και συνεπώς θα πρέπει να αναμένεται μία υψηλή συσχέτιση μεταξύ τους. Επομένως, για την διάγνωση μιας κατάστασης δεν απαιτείται ο υπολογισμός κάθε πιθανού αριθμοδείκτη, αλλά απλώς μια αντιπροσωπευτικής ομάδας αριθμοδεικτών. Το σπουδαιότερο ζήτημα στην ανάλυση ειδικά με αριθμοδείκτες αλλά και γενικά με οποιοδήποτε άλλο μέσο, αποτελεί η ερμηνεία των δεικτών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. Με βάση τα συμπεράσματα που εξάγονται η διοίκηση μιας επιχείρησης μπορεί να αναλάβει κάποιες ενέργειες οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τα μελλοντικά επίπεδα των αριθμοδεικτών. Ο αναλυτής θα πρέπει να προβλέψει την επίδραση των διαφόρων ενεργειών της διοίκησης στα μελλοντικά επίπεδα των δεικτών και να εξάγει τα κατάλληλα συμπεράσματα, γεγονός το οποίο αποτελεί το σπουδαιότερο βήμα στην ανάλυση λογιστικών καταστάσεων⁴⁰.

Αριθμοδείκτες ρευστότητας:

Η ρευστότητα μετρά την ικανότητα μιας επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις πληρωμών. Η ρευστότητα εξασφαλίζει την ομαλή πορεία του χρηματοοικονομικού κύκλου. Η ρευστότητα που διαθέτει μια επιχείρηση προκύπτει από τον συσχετισμό των μέσων πληρωμής που διαθέτει με τις υποχρεώσεις της. Οι εισπράξεις και πληρωμές δεν συμπίπτουν χρονικά έστω και εάν μακροχρόνια οι εισπράξεις είναι ποσοτικά μεγαλύτερες από τις πληρωμές, βεβαίως για επιχειρήσεις που λειτουργούν με κέρδος. Για αυτό η επιχείρηση διατηρεί κεφάλαια ίδια και ξένα, για να μπορεί να λειτουργεί το παραγωγικό και εμπορικό κύκλωμα

⁴⁰ Γ. Ευθύμογλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 47.

εκμεταλλεύσεως απρόσκοπτα. Οι δείκτες που περιλαμβάνονται στην ενότητα της ρευστότητας είναι :

- Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας
- Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

Αριθμοδείκτες δραστηριότητας:

Χρησιμοποιούνται προκειμένου να μετρηθεί ο βαθμός αποτελεσματικότητας μιας επιχειρήσεως στη χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, κατά πόσο δηλαδή γίνεται ή όχι χρησιμοποίηση αυτών.

Οι δείκτες που περιλαμβάνονται στην ενότητα της δραστηριότητας είναι:

1. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων
2. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων
3. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Αποθεμάτων
4. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Ενεργητικού

Αριθμοδείκτες διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας:

Μέσω των συγκεκριμένων αριθμοδεικτών εκτιμάται η μακροχρόνια ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της και ο βαθμός προστασίας που απολαμβάνουν οι πιστωτές της. Οι δείκτες που περιλαμβάνονται στην ενότητα αυτή είναι:

1. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια
2. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Δανειακά Κεφάλαια
3. Αριθμοδείκτης Κυκλοφορούντος Ενεργητικού προς Συνολικές Υποχρεώσεις
4. Αριθμοδείκτης Παγίων προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις
5. Αριθμοδείκτης Καλύψεως Τόκων

Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας:

Η πραγματοποίηση κέρδους από την επιχείρηση κάνει απόλυτα αναγκαία την ανάλυση αποδοτικότητας, για να διαπιστωθεί εάν σωστή η συνέχιση της παραπέρα

δέσμευσης των ήδη επενδυθέντων κεφαλαίων ή δέσμευση νέων κεφαλαίων στην επιχείρηση από τους επιχειρηματίες ή τους επενδυτές γενικότερα. Η αποδοτικότητα κάθε επιχείρησης είναι το αποτέλεσμα ενός μεγάλου αριθμού επιχειρηματικών αποφάσεων, δίδουν δε την τελική απάντηση στο ερώτημα: πόσο αποτελεσματικά διοικείται η επιχείρηση.

Τα βασικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται για μετρηθεί η απόδοση είναι οι μεταβολές στα έσοδα πωλήσεων, στα κέρδη, ή οι μεταβολές σε διάφορα στοιχεία της παραγωγής. Κανένα από τα κριτήρια αυτά δεν δίδουν απαντήσεις από μόνα τους, αλλά μόνο εάν συνδυασθούν μεταξύ τους. Η αύξηση π.χ. στα έσοδα πωλήσεων είναι επιθυμητή μόνο εάν αυτή έχει σαν αποτέλεσμα αύξηση κερδών. Η αύξηση κερδών μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν κριτήριο προσδιορισμού της αποδοτικότητας μόνο εάν συσχετισθεί με το κεφάλαιο που επενδύθηκε προκειμένου να πραγματοποιηθούν αυτά τα κέρδη. Οι δείκτες που περιλαμβάνονται στην ενότητα αυτή είναι:

1. Αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου ή καθαρού κέρδους
2. Αριθμοδείκτης ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κίνησης
3. Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους
4. Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας απασχολουμένων κεφαλαίων
5. Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού
6. Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων.

7.3. ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ

Στις διαστρωματικές συγκρίσεις μία μέτρηση από μία επιχείρηση συγκρίνεται με την αντίστοιχη μέτρηση άλλων επιχειρήσεων την ίδια χρονική στιγμή. Στην ανάλυση λογιστικών καταστάσεων οι διαστρωματικές συγκρίσεις συνήθως γίνονται για επιχειρήσεις οι οποίες έχουν κάποια ομοιότητα. Η ομοιότητα μεταξύ επιχειρήσεων μπορεί να έχει σχέση με:

- Τη χρήση πρώτων υλών, δηλαδή είναι ομοιότητα από την πλευρά του τι προσφέρεται σε μια επιχείρηση.
- Την παραγωγική διαδικασία την οποία ακολουθεί η επιχείρηση.
- Το τελικό προϊόν το οποίο ζητούν οι πελάτες, δηλαδή είναι ομοιότητα από την πλευρά του τι ζητείται από την επιχείρηση, όπως βέβαια οι πελάτες αντιλαμβάνονται τα διάφορα υποκατάστατα προϊόντα.
- Τη νομική μορφή την οποία έχει η επιχείρηση, δηλαδή αν είναι Ανώνυμη Εταιρεία, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης ή Ομόρρυθμη.
- Τα διάφορα χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης, όπως τον κίνδυνο, το μέγεθος, τον δείκτη P/E και άλλα.

Ο Οικονομικός Τύπος για πολλούς κλάδους επιχειρηματικών δραστηριοτήτων περιλαμβάνει επιχειρήσεις οι οποίες είναι ανομοιόμορφες και αυτό θα πρέπει να το λάβει υπόψη του ο αναλυτής ο οποίος ενδιαφέρεται για την ορθότητα των συγκρίσεων και των συμπερασμάτων του. Στις διαστρωματικές συγκρίσεις μπορεί να συγκριθεί μια μέτρηση από την επιχείρηση, για παράδειγμα ένας αριθμοδείκτης, με την αντίστοιχη μέτρηση μιας άλλης επιχείρησης από τον ίδιο κλάδο ή με το μέσο όρο από την κατανομή των μετρήσεων για όλες τις επιχειρήσεις του κλάδου.

Ο μέσος όρος μπορεί να είναι ο σταθμικός μέσος όρος για όλες τις επιχειρήσεις του κλάδου και βρίσκεται εάν χρησιμοποιηθούν ως σταθμά είτε λογιστικές αξίες, όπως η λογιστική αξία του ενεργητικού ή των ίδιων κεφαλαίων, είτε χρηματιστηριακές αξίες, εφόσον η εταιρεία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η ισχύς των συμπερασμάτων από τις συγκρίσεις με μέσους όρους μπορεί να επιβεβαιωθεί με τη χρήση της διαμέσου της κατανομής αντί του μέσου όρου στις συγκρίσεις, καθώς η διάμεσος δεν επηρεάζεται από ακραίες παρατηρήσεις .

Στην περίπτωση που αντλούνται πληροφορίες για τη στατιστική κατανομή ενός αριθμοδείκτη κάποιου κλάδου από τράπεζες πληροφοριών, θα πρέπει ο αναλυτής να βεβαιωθεί ότι ο αριθμοδείκτης έχει υπολογιστεί σωστά στην τράπεζα πληροφοριών και ότι συγκρίνει τον δείκτη που τον ενδιαφέρει με τον ανάλογο σωστό δείκτη από την τράπεζα πληροφοριών και όχι με οποιονδήποτε δείκτη συμβαίνει να περιέχει η τράπεζα πληροφοριών.

Ο αναλυτής θα πρέπει επίσης να ερευνήσει εάν η τράπεζα πληροφοριών περιέχει επιχειρήσεις οι οποίες έχουν διαλυθεί, καθώς αυτές είναι πολύ πιθανόν να διαφέρουν από τις επιχειρήσεις που λειτουργούν ακόμα. Τέλος, ο αναλυτής θα πρέπει να έχει υπόψη του όλες τις συνθέσεις λογαριασμών τις οποίες έχει κάνει μία τράπεζα πληροφοριών και τις ουσιώδεις λεπτομέρειες που έχει χάσει και οι οποίες ενδέχεται να είναι σημαντικές για τη λήψη της σωστής απόφασης.

7.4. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ

Στις διαχρονικές συγκρίσεις εξετάζεται η συμπεριφορά των λογιστικών αριθμών μιας επιχείρησης ή μετρήσεων που βασίζονται σε λογιστικούς αριθμούς για μια σειρά ετών. Η διαχρονική ανάλυση μπορεί να εξετάσει τους οικονομικούς παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν μια χρονολογική σειρά και να προσπαθήσει να ανακαλύψει στατιστικά και με τη βοήθεια διαγραμμάτων συστηματικές σχέσεις στη χρονολογική σειρά. Η στατιστική ανάλυση απαιτεί συνήθως τον υπολογισμό συντελεστών αυτοσυσχέτισης οι οποίοι μπορούν να δώσουν προβλέψεις για τη μελλοντική εξέλιξη της χρονολογικής σειράς.

Η ανάλυση με τη βοήθεια διαγραμμάτων μπορεί να θεωρηθεί συμπληρωματική της στατιστικής, γιατί βοηθάει την ανακάλυψη συστηματικών σχέσεων στη χρονολογική σειρά. Καθώς η ανάλυση επικεντρώνεται στα χαρακτηριστικά της οικονομίας, του κλάδου και της επιχείρησης τα οποία επηρεάζουν τη χρονολογική σειρά των λογιστικών αριθμών, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι αποφάσεις και οι επιλογές της διοίκησης μιας επιχείρησης.

Οι επιλογές αυτές μπορούν να ενταχθούν στις εξής κατηγορίες: επιχειρηματικές, λειτουργικές, χρηματοοικονομικές και λογιστικές.

Οι επιχειρηματικές επιλογές αφορούν τον κλάδο ή τους κλάδους που δραστηριοποιείται η επιχείρηση, την οργανωτική μορφή των διαφόρων δραστηριοτήτων, δηλαδή αν είναι κάθετα ή οριζόντια οργανωμένες οι επιχειρηματικές δραστηριότητες, το βαθμό χρησιμοποίησης σύγχρονης

τεχνολογίας, τις εξαγορές άλλων επιχειρήσεων ή τις εκποιήσεις κάποιων τμημάτων της επιχείρησης.

Οι λειτουργικές επιλογές καλύπτουν τα προϊόντα τα οποία παράγονται, τα είδη και τις τιμές των αποθεμάτων τα οποία αγοράζονται, το ύψος και τα είδη των διαφόρων εξόδων τα οποία διενεργούνται και κυρίως το ύψος των εξόδων συντήρησης, έρευνας και ανάπτυξης τα οποία ανήκουν στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης.

Οι χρηματοοικονομικές επιλογές αναφέρονται στους τρόπους άντλησης κεφαλαίων από τις αγορές χρήματος, δηλαδή αν η επιχείρηση αντλεί χρήματα από το χρηματιστήριο και τι είδους μετοχές εκδίδει, αν δανείζεται, για ποια χρονικά διαστήματα και με τι επιτόκιο, αν χρησιμοποιεί χρηματοοικονομικές μισθώσεις και αν εκποιεί τις απαιτήσεις έναντι των πελατών της. Οι λογιστικές επιλογές αφορούν τις λογιστικές μεθόδους, την αναγνώριση εσόδων και εξόδων, την κατανομή των εξόδων σε διάφορα τρίμηνα και διάφορες κατηγορίες, όπως το κόστος πωληθέντων, έξοδα διοίκησης, διάθεσης και έρευνας – ανάπτυξης, και την παρουσίαση λογιστικών μεγεθών τα οποία δεν εμφανίζουν μία ευνοϊκή εικόνα για τη διοίκηση.

7.5. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

Καθώς η διοίκηση μιας επιχείρησης έχει τη δυνατότητα επιρροής των λογιστικών αριθμών με επιχειρηματικές, λειτουργικές, χρηματοοικονομικές και λογιστικές επιλογές, ο αναλυτής θα πρέπει να γνωρίζει την επιρροή όλων αυτών των παραγόντων στους λογιστικούς αριθμούς. Ενδιαφέρον, βέβαια, για τον αναλυτή αποκτά η επιλογή των λογιστικών μεθόδων, γιατί το ποσοτικό αποτέλεσμα της επιρροής τους είναι δυνατό να γίνει ευκολότερα γνωστό, παρά το γεγονός ότι οι λογιστικές επιλογές αλληλοεξαρτώνται από τις επιχειρηματικές, τις λειτουργικές και τις χρηματοοικονομικές επιλογές της διοίκησης.

Οι γνωστότεροι λόγοι που καθορίζουν την επιλογή λογιστικών μεθόδων είναι οι ακόλουθοι⁴¹:

- Οι οικονομικές συνέπειες της λογιστικής μεθόδου για την επιχείρηση και τους μετόχους της.
- Οι οικονομικές συνέπειες της λογιστικής μεθόδου για τη διοίκηση και τους εργαζομένους.
- Η συμμόρφωση της επιχείρησης με κάποια νέα νομοθεσία.
- Η δυνατότητα σύγκρισης της επιχείρησης με άλλες επιχειρήσεις από τον ίδιο κλάδο. Η συνεπής εφαρμογή της λογιστικής θεωρίας και των αρχών της.

Η μείωση των φόρων επί των κερδών μπορεί να θεωρηθεί από τους κυριότερους λόγους επιλογής μιας λογιστικής μεθόδου, όπως της LIFO σε περιόδους αύξησης των τιμών των αποθεμάτων μιας επιχείρησης. Η χρήση όμως της LIFO ενδέχεται να οδηγήσει σε αύξηση των φορολογικών βαρών, εάν η επιχείρηση προχωρήσει για οποιοδήποτε λόγο σε ρευστοποίηση (αρχικών) αποθεμάτων τα οποία έχουν αγοραστεί σε πολύ χαμηλές τιμές, γιατί μειώνεται το κόστος των πωλήσεων και αυξάνονται τα φορολογητέα κέρδη.

Μια αύξηση των αποθεμάτων για την αποφυγή των συνεπειών της ρευστοποίησης του αρχικού αποθέματος το οποίο έχει αποτιμηθεί με βάση τη μέθοδο LIFO θα οδηγήσει σε αύξηση των λειτουργικών εξόδων, γιατί μεγαλύτερα ποσά δεσμεύονται σε αποθέματα και η επιχείρηση υφίσταται τα υψηλότερα κόστη αποθήκευσης αυτών των αποθεμάτων. Καθώς σε περιόδους αύξησης των τιμών των αποθεμάτων η μέθοδος LIFO αποτιμά τα αποθέματα στις πολύ χαμηλές τιμές των περιόδων του παρελθόντος, που είχαν γίνει οι αγορές τους, δίνει όχι μόνο χαμηλές τιμές για το τελικό απόθεμα αλλά και για το ενεργητικό και τα καθαρά κέρδη.

⁴¹ Γ. Ευθύμογλου, Λαζαρίδης Ι., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', 2000, σελ. 64.

Οι ιδιαίτερα χαμηλές τιμές του συνόλου του ενεργητικού και των κερδών ενδέχεται να οδηγήσουν σε παραβίαση κάποιας τραπεζικής συμφωνίας δανεισμού η οποία περιέχει αυτούς τους αριθμούς. Τα κόστη αυτής της παραβίασης, τα οποία μπορεί να πάρουν τη μορφή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας και υψηλότερου κόστους δανεισμού, τα υφίστανται οι μέτοχοι. Οι αμοιβές των εργαζομένων και της διοίκησης μιας επιχείρησης μπορούν εύκολα να επηρεαστούν από την επιλογή μιας λογιστικής μεθόδου όχι μόνο όταν υπάρχουν τυπικές συμφωνίες οι οποίες συνδέουν την αμοιβή τους ή το μέρος αυτής με λογιστικούς αριθμούς, όπως τα κέρδη ή την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, αλλά και όταν δεν υπάρχουν, γιατί οι απαιτήσεις των εργαζομένων για αυξήσεις των μισθών συνήθως ποικίλουν ανάλογα με την απόδοση της επιχείρησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η παγίωση ενός άκρως ανταγωνιστικού (επιχειρηματικού και οικονομικού) περιβάλλοντος, οι συνεχείς μεταβαλλόμενες συνθήκες στην αγορά σε συνδυασμό με την οικονομική ύφεση, την αύξηση της ανεργίας και το άνοιγμα των λεγόμενων «φθηνών αγορών» διαμόρφωσαν ένα ιδιαίτερα απαιτητικό πλαίσιο μέσα στο οποίο καλούνται να λειτουργήσουν οι επιχειρήσεις.

Παράλληλα οι επιχειρήσεις υπάρχουν και λειτουργούν μέσα σε ένα περιβάλλον το οποίο επηρεάζεται από μετόχους, ανταγωνιστές, κράτος, νομοθεσίες, συνδικάτα και γενικότερα την κοινωνία. Άρα λοιπόν οι διοικήσεις των επιχειρήσεων θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους, να συλλέξουν, να ομαδοποιήσουν, να αναλύσουν και να αξιολογήσουν πλήθος πληροφοριών που αφορούν τόσο το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης όσο και τις επιδράσεις που δέχονται από το εξωτερικό περιβάλλον. Καθιερώθηκαν λοιπόν νέες τεχνικές και αναπτύχθηκαν νέες επιστήμες προκειμένου να συνδράμουν στην προσπάθεια των επιχειρήσεων για προσαρμογή και ανάπτυξη στις νέες οικονομικές συνθήκες.

Η χρηματοοικονομική λειτουργία της επιχείρησης αποτελεί το μοχλό εκκίνησης ολόκληρης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αφού οι χρηματοοικονομικές αποφάσεις έχουν ζωτική σημασία για την επιβίωση και την επιτυχή πορεία της επιχείρησης. Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να βασίζονται σε ακριβή, λεπτομερή και εμπειριστατωμένα στοιχεία – πληροφορίες, τα οποία λαμβάνονται από διαφορετικές πηγές.

Η εξασφάλιση κεφαλαίων για η λειτουργία και ανάπτυξη της επιχείρησης, οι πηγές άντλησης των κεφαλαίων αυτών, η λήψη επενδυτικών και χρηματοδοτικών αποφάσεων, η καλή γνώση των χρηματιστικών αγορών και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, η μεγιστοποίηση της αξίας της επιχείρησης εντάσσονται στη χρηματοοικονομική της λειτουργία, γι' αυτό και βρίσκεται σχεδόν πάντα στην κορυφή της οργανωτικής δομής.

Επίσης, ο χρηματοοικονομικός προγραμματισμός θεμελιώδους σημασίας για την απρόσκοπτη λειτουργία της οικονομικής μονάδας, έχει ως εργαλεία του τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τον Ισολογισμό, τα Αποτελέσματα Χρήσης, τους Αριθμοδείκτες.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι άμεσα συνδεδεμένες με τη χρηματοοικονομική λειτουργία της επιχείρησης, αφού οι καταστάσεις αυτές είναι η πηγή άντλησης πληροφοριών ώστε να μπορέσει η διοίκηση να εντοπίσει και να αξιολογήσει τα δυνατά και αδύνατα σημεία της. Η ορθή σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ανάλυση και ερμηνεία τους με την βοήθεια των χρηματοοικονομικών δεικτών, θα δώσει τη δυνατότητα στη διοίκηση να χρησιμοποιήσει και να αξιοποιήσει τα δυνατά σημεία τη, να εντοπίσει τις αδυναμίες της ώστε να προβεί στις κατάλληλες ενέργειες και να πάρει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για την εξάλειψη των αιτιών που δημιουργούν αυτές τις αδυναμίες.

Ο Ισολογισμός, η κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων και το προσάρτημα αποτελούν βασική πηγή πληροφοριών πρωταρχικά για τον επιχειρηματία και τους μετόχους αλλά και για τις τράπεζες, τους προμηθευτές το Δημόσιο, τις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, τα διάφορα επιμελητήρια, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων.

Ο Ισολογισμός, ως γνωστό, εμφανίζει την αξία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων της σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Αντλούνται επομένως σημαντικά στοιχεία για την οικονομική κατάσταση και πορεία της επιχείρησης κυρίως αν συγκριθεί με ισολογισμούς της επιχείρησης παλαιότερων ετών καθώς και με ισολογισμούς ομοειδών επιχειρήσεων.

Επειδή όμως η μελέτη και ανάλυση του ισολογισμού μιας επιχείρησης είναι ιδιαίτερης βαρύτητας δεδομένου ότι ο επιχειρηματίας θα στηριχθεί και στα στοιχεία του ισολογισμού για να αξιολογήσει την απόδοση της επιχείρησης του και να λάβει αποφάσεις για τον προγραμματισμό της περαιτέρω δράσεώς του, θα πρέπει επομένως να γίνεται από ειδικευμένους επιστήμονες με γνώσεις και εμπειρία γιατί μία λάθος ερμηνεία μπορεί να φέρει σε δυσκολία ή κίνδυνο την εξελικτική πορεία της οικονομικής μονάδας.

Και ενώ ο ισολογισμός δείχνει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης σε μία χρονική στιγμή (π.χ. στο τέλος του έτους), τα Αποτελέσματα Χρήσης εμφανίζουν την απόδοση της επιχείρησης σε ένα χρονικό διάστημα (συνήθως μεταξύ δύο οικονομικών χρήσεων). Στα Αποτελέσματα Χρήσης εμφανίζεται το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης, αν έχει κέρδος ή ζημία. Καταλαβαίνουμε λοιπόν την βαρύτητα του λογαριασμού στο ψυχολογικό πεδίο καθώς και στην εικόνα της επιχείρησης προς τα έξω ενώ δεν περιέχει ιδιαίτερα πληροφοριακά στοιχεία και απλά θεωρείται συμπλήρωμα του Ισολογισμού.

Από την στιγμή που η οικονομική μονάδα έχει κέρδη πρέπει να συντάξει και να δημοσιεύσει τον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων, γνωστοποιώντας τη διανομή των κερδών της. Με όλη αυτή την υποχρεωτική διαδικασία δημοσιεύσεων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και του προσαρτήματος του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσης, όπου δίνονται όλες οι απαραίτητες διευκρινήσεις για τη σωστότερη ερμηνεία των οικονομικών μεγεθών, αντιλαμβανόμαστε τη βαρύτητα που δίνει η πολιτεία αλλά και οι ανάγκες της αγοράς για την πληρέστερη δυνατή ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων για την πορεία της οικονομικής μονάδας, τις δυνατότητες εξέλιξης, την φερεγγυότητα, την αποδοτικότητα, την ρευστότητα, την πιστοληπτικής της ικανότητα κτλ.

Φυσικά ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του ικανού αναλυτή είναι οι αριθμοδείκτες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλεξάκης Χ., Ξανθάκης, Μ. (2007), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.
2. Γεωργίου Α., (2003). Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εκδόσεις Σακουλά, Αθήνα – Θεσσαλονίκη
3. Γκίκας Δ. (2006), Χρηματοοικονομική Λογιστική, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα.
4. Ευθύμογλου Γ., Λαζαρίδης Ι. (2000), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Α', Πειραιάς.
5. Ευθύμογλου Γ.(2001), Χρηματοοικονομική Λογιστική, Πειραιάς.
6. Παπαναστασάτος, Α., Σαρσέντης, Β. (2002), Λογιστική Εταιρειών, Δ' Έκδοση, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλη, Αθήνα
7. Τσακλαγκάνος Α., Άγγελου, (1980), Χρηματοδότηση και Αξιολόγηση Επενδύσεων, τόμος Γ', Θεσσαλονίκη, εκδοτικός οίκος αφών Κυριακίδη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Π Ρ Ο Σ Α Ρ Τ Η Μ Α

... .. επωνυμία εταιρείας

Α Ρ . Μ Α Ε
ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010

(βάσει των διατάξεων του κωδικοπ. Ν. 2190/1920, όπως ισχύει)

Ενδεικτική Απάντηση

Διάταξη και περίληψή της

§ 1 . Σύνομη κατάρτιση και δομή των οικονομικών καταστάσεων -

Παρεκκλίσεις που έγιναν χάριν της αρχής της πραγματικής εικόνας

(α) Άρθρο 42α § 3: Παρέκκλιση από τις σχετικές διατάξεις περί κατάρτισης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, που κρίθηκε απαραίτητη για την εμφάνιση, με απόλυτη σαφήνεια, της πραγματικής εικόνας που απαιτεί η διάταξη της § 2 του άρθρου αυτού.

Δεν έγινε.

(β) Άρθρο 42β § 1: Παρέκκλιση από την αρχή του αμεταβλήτου της δομής και μορφής εμφάνισης του ισολογισμού και του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως».

Δεν έγινε.

(γ) Άρθρο 42β § 2: Καταχώρηση στον προσιδιάζοντα λογαριασμό στοιχείου σχετιζόμενου με περισσότερους υποχρεωτικούς λογαριασμούς.

Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

(δ) Άρθρο 42β § 3: Προσαρμογή στη δομή και στους τίτλους των λογαριασμών με αραβική αρίθμηση, όταν η ειδική φύση της επιχείρησης το απαιτεί.

Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

(ε) Άρθρο 42β § 4: Συμπύξεις λογαριασμών του ισολογισμού που αντιστοιχούν σε αραβικούς αριθμούς, για τις οποίες (συμπύξεις) συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής.

Δεν έγινε.

(στ) Άρθρο 42β § 5: Αναμορφώσεις κονδυλίων προηγούμενης χρήσεως για να καταστούν ομοειδή και συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα κονδύλια της κλειόμενης χρήσεως.

Δεν έγινε.

§ 2 Αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων

α) Άρθρο 43α § 1-α: Μέθοδοι αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και υπολογισμού των αποσβέσεων καθώς και των προβλέψεων για υποτιμήσεις τους.

(1) Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία αποτιμήθηκαν στην αξία της τιμής κτήσεως, η οποία είναι προσαυξημένη με την αξία των προσθηκών και βελτιώσεων και μειωμένη με τις προβλεπόμενες από το νόμο αποσβέσεις.

(2) Δεν συνέτρεξε περίπτωση σχηματισμού προβλέψεων υποτιμήσεως.

(β) Άρθρο 43^α § 1-α: Βάσεις μετατροπής σε δραχμές περιουσιακών στοιχείων εκφρασμένων σε ξένο νόμισμα (Ξ.Ν.) και λογιστικός χειρισμός των συναλλαγματικών διαφορών.

Δεν υπάρχουν.

(γ) Άρθρο 43 § 2: Παρέκκλιση από τις μεθόδους κατά τις βασικές αρχές αποτιμήσεως. Εφαρμογή ειδικών

Δεν έγινε.

μεθόδων αποτιμήςεως.

(δ) Άρθρο 43 § 7-β: Αλλαγή μεθόδου υπολογισμού της τιμής κτήσεως ή του κόστους παραγωγής των αποθεμάτων ή των κινητών αξιών

Δεν έγινε.

(ε) Άρθρο 43 § 7-γ: Παράθεση της διαφοράς, μεταξύ της αξίας αποτιμήςεως των αποθεμάτων και κινητών αξιών και της τρέχουσας τιμής αγοράς τους, εφόσον είναι αξιόλογη.

Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

(στ) Άρθρο 43 § 9: Ανάλυση και επεξήγηση της γενόμενης μέσα στη χρήση, με βάση ειδικό νόμο, αναπροσαρμογής της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων και παράθεση της κινήσεως του λογαριασμού «Διαφορές αναπροσαρμογής».

Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

§ 3. Πάγιο ενεργητικό και έξοδα εγκαταστάσεως

(α) Άρθρο 42ε § 8: Μεταβολές παγίων στοιχείων και εξόδων εγκαταστάσεως (πολυετούς αποσβέσεως).

Ως συνημμένος πίνακας.

(β) Άρθρο 43 § 5-δ: Ανάλυση πρόσθετων αποσβέσεων.

Δεν έγιναν.

(γ) Άρθρο 43 § 5-ε: Προβλέψεις για υποτίμηση ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Δεν σχηματίστηκαν.

(δ) Άρθρο 43 § 3-ε: Ανάλυση και επεξήγηση των ποσών των εξόδων εγκαταστάσεως (πολυετούς από-

Τα "Έξοδα εγκαταστάσεως" (πολυετούς αποσβέσεως) αφορούν :

σβέσεως) που αφορούν την χρήση.

.....

(ε) Άρθρο 43 § 3-γ: Τα ποσά και ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγματικών διαφορών που προέκυψαν στην παρούσα χρήση, κατά την πληρωμή (δόσεων) και / ή την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως δανείων ή πιστώσεων, χρησιμοποιηθέντων αποκλειστικά για κτήσεις πάγιων στοιχείων.

Δεν συνέτρεξε τέτοια περίπτωση.

(στ) Άρθρο 43 § 4 εδάφ. α' και β': Ανάλυση και επεξήγηση των κονδυλίων «Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως», «Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας» και «Υπεραξία επιχειρήσεως (GOOD-WILL)».

Δεν υπάρχουν τέτοια κονδύλια.

§ 4. Συμμετοχές

(α) Άρθρο 43α § 1-β': Συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων με ποσοστό μεγαλύτερο από 10% .

Δεν υπάρχουν συμμετοχές.

(β) Συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, στις οποίες η εταιρεία είναι απεριόριστα ευθυνόμενος εταίρος.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ιε': Σύνταξη ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται και οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας.

Δεν συντρέχει η περίπτωση αυτή.

§ 5. Αποθέματα

(α) Άρθρο 43α § 1-ια : Αποτίμηση αποθεμάτων κατά παρέκκλιση από τους κανόνες αποτιμήσεως του άρθρου 43, για λόγους φορολογικών ελαφρύνσεων. Δεν έγινε παρέκκλιση.

(β) Άρθρο 43α § 1-ι : Διαφορές από υποτίμηση κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού και λόγοι στους οποίους οφείλονται. Δεν υπάρχουν.

§ 6. Μετοχικό Κεφάλαιο

	Αριθ.	Ονομ.	Συνολ.
	<u>μός</u>	<u>αξία</u>	<u>αξία</u>
(α) Άρθρο 43α § 1-δ: Κατηγορίες μετοχών, στις οποίες διαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο.			

- Κοινές μετοχές 800 € 0 € 0

(β) Άρθρο 43α § 1-γ: Εκδοθείσες μετοχές μέσα στη χρήση για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Δεν εκδόθηκαν.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ε και 42ε § 10: Εκδοθέντες τίτλοι και ενσωματωμένα σ' αυτούς δικαιώματα. Δεν εκδόθηκαν.

(δ) Άρθρο 43α § 1-ιστ: Απόκτηση ιδίων μετοχών μέσα στη παρούσα χρήση. Δεν αποκτήθηκαν.

§ 7. Προβλέψεις και υποχρεώσεις

(α) Άρθρο 42ε § 14 εδαφ. δ: Ανάλυση του λογαριασμού «Λοιπές προβλέψεις» αν το ποσό που είναι σημαντικό. Δεν υπάρχουν.

Σύμφωνα με το άρθρο 43α § 1-ιζ',

παρατίθεται και ο τρόπος υπολογισμού των προβλέψεων αποζημίωσης του προσωπικού.

Δεν σχηματίστηκε πρόβλεψη γιατί, σύμφωνα με την γνωμοδότηση 205/1988 των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως) δεν υπάρχει τέτοια υποχρέωση

(β) Άρθρο 43α § 1-ζ: Οι οικονομικές δεσμεύσεις από συμβάσεις κ.λ.π. που δεν εμφανίζονται στους λογαριασμούς τάξεως. Υποχρεώσεις καταβολής ειδικών μηνιαίων παροχών και οικονομικές δεσμεύσεις για συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Δεν υπάρχουν.

(γ) Άρθρο 43α § 1-ιβ: Πιθανές οφειλές σημαντικών ποσών φόρων και ποσά φόρων που ενδεχομένως να προκύψουν σε βάρος της κλεισμένης και των προηγούμενων χρήσεων, εφόσον δεν εμφανίζονται στις υποχρεώσεις ή στις προβλέψεις.

Δεν υπάρχουν.

(δ) Άρθρο 43α § 1-στ: Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πάνω από 5 έτη.

Δεν υπάρχουν.

(ε) Άρθρο 43α § 1-στ: Υποχρεώσεις καλυπτόμενες με εμπράγματα ασφάλειες.

Δεν υπάρχουν.

§ 8. Μεταβατικοί λογαριασμοί

- **Άρθρο 42ε § 12:** Ανάλυση των κονδυλίων των μεταβατικών λογαριασμών «Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα» και «Έσοδα χρήσεως δουλευμένα».

Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Έξοδα επομένων χρήσεων» αφορά :

Ασφάλιστρα μεταφορικών μέσων : € -----

Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Έξοδα χρήσεως

δουλευμένα» αφορά :

Παροχές τρίτων ΔΕΠΑ	: €	4,32
ΕΥΔΑΠ	: €	32,00
ΟΤΕ	: €	1.496,50
ΔΕΗ	: €	1.412,00
ΚΟΙΝ/ΣΤΑ	: €	<u>520,63</u>
ΣΥΝΟΛΟ	: €	<u>3.465,45</u>

§ 9. Λογαριασμοί τάξεως

- **Άρθρο 42ε § 11:** Ανάλυση των λογαριασμών τάξεως, στην έκταση που δεν καλύπτεται η υποχρέωση αυτή από τις πληροφορίες της επόμενης § 10. Δεν υπάρχουν.

§ 10. Χορηγηθείσες εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες

- **Άρθρο 42ε § 9:** Εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες που χορηγήθηκαν από την εταιρεία. Δεν υπάρχουν.

§ 11. Αμοιβές, προκαταβολές και πιστώσεις σε όργανα διοικήσεως

- (α) **Άρθρο 43α § 1-ιγ,** όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του Π.Δ. 325/1994: Αμοιβές μελών οργάνων διοικήσεως και διευθύνσεως της εταιρείας. Δεν δόθηκαν αμοιβές στα μέλη του Δ.Σ.

- (β) **Άρθρο 43α § 1-ιγ:** Υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν ή αναλήφθηκαν για βοηθήματα σε αποχωρήσαντα την παρούσα χρήση μέλη οργάνων διοικήσεως και διευθύνσεως της εταιρείας. Δεν υπάρχουν .

(γ) Άρθρο 43α § 1-ιδ: Δοθείσες προκαταβολές και πιστώσεις σε όργανα διοικήσεως (μέλη διοικητικών συμβουλίων και διαχειριστές). Δεν υπάρχουν.

§ 12. Αποτελέσματα χρήσεως

(α) Άρθρο 43α § 1-η: Κύκλος εργασιών κατά κατηγορίες δραστηριότητας και γεωγραφικές αγορές. (Ο κύκλος εργασιών λαμβάνεται όπως καθορίζεται στο άρθρο 42ε § 15 εδάφιο α').

(1) Κύκλος εργασιών : € 0

(β) Άρθρο 43α § 1-θ: Μέσος όρος του απασχοληθέντος κατά τη διάρκεια της χρήσεως προσωπικού και κατηγορίες αυτού, με το συνολικό κόστος τους. Διευκρινίζεται ότι, στο «Διοικητικό (υπαλληλικό) προσωπικό» περιλαμβάνεται το με μηνιαίο μισθό αμειβόμενο προσωπικό και στο «εργατοτεχνικό προσωπικό» οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο.

(1) Μέσος όρος προσωπικού άτομα 0

(2) Μέσος όρος προσωπικού κατά κατηγορίες:

- Διοικητικό προσωπικό άτομα 0

Σύνολο άτομα 0

(3) Αμοιβές & έξοδα προσωπικού:

- Διοικητικού (υπαλληλικού) προσωπικού:

• Μισθοί € 0

(γ) Άρθρο 42ε § 15-β: Ανάλυση των έκτακτων και ανόργανων εξόδων και εσόδων (δηλαδή των λογαριασμών «έκτακτα και ανόργανα έξοδα» και «έκτακτα και ανόργανα έσοδα»). Αν τα ποσά των λογαριασμών «Έκτακτες ζημιές» και «Έκτακτα κέρδη» είναι σημαντικά, κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 43α § 1-ιγ, παρατίθεται και αυτών ανάλυση (με βάση τους λογαριασμούς 81.02 και 81.03 του Γεν. Λογ. Σχεδίου).

(1) Έκτακτα και ανόργανα έξοδα:

- Διάφορα (τα μικρά ποσά) € 0

(2) Έκτακτα και ανόργανα έσοδα :

- Διάφορα (τα μικρά ποσά) € 0

(δ) Άρθρο 42ε § 15-β: Ανάλυση των λογαριασμών «Έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

(1) Λοιπά έξοδα προηγούμενων χρήσεων

€ 0

§ 13. Άλλες πληροφορίες που απαιτούνται για αρτιότερη πληροφόρηση και εφαρμογή της αρχής της πιστής εικόνας

(δ) Άρθρο 43α § 1-ιζ: Οποιοσδήποτε άλλες πληροφορίες που απαιτούνται από ειδικές διατάξεις ή που κρίνονται αναγκαίες για την αρτιότερη πληροφόρηση των μετόχων και των τρίτων και εφαρμογή της αρχής της πιστής εικόνας.

Δεν υπάρχουν.

Αθήνα , 13 Απριλίου 2010